

III. INTERNETIONAL CONGRESS OF TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE:

FROM PAST TO TODAY OF THE
BALKANS IN TURKISH LANGUAGE

SCIENTIFIC TOPICS

EDUCATION

LINGUISTICS

DIDACTICS

PEDAGOGY

FOREIGN LANGUAGE TEACHING

PROCEEDINGS BOOK

ABSTRACTS

Editors:

Prof. Dr. İsmail GÜLEÇ

Assoc. Prof. Dr. Adriatik DERJAJ

Assoc. Prof. Dr. Bekir İNCE

Assoc. Prof. Dr. Alpaslan OKUR

ORGANIZERS

SUPPORTERS

Organizing Committee

Prof. Dr. İsmail GÜLEÇ	İstanbul Medeniyet University
Prof.Dr. Mynyr KONNİ	Rector of University of Tirana
Prof. Dr. Cemal YILDIZ	Berlin Education Consultant
Prof. Dr. Şeref ATEŞ	President of Institute of Yunus Emre
Prof. Dr. Artur SULA	Dean of Faculty of Foreign Languages in University of Tiran
Assoc. Prof. Dr. Sofia DELIJORGJI	Head of Department of Slavic and Balkan Languages in University of Tirana
Assist. Prof. Dr. Alban FOÇI	Vice Dean of Faculty of Foreign Languages in University of Tiran
Assoc. Prof. Dr. Alpaslan OKUR	Sakarya University Turkish Language Education Head Of The Department Of Teaching Turkish Language For Foreigners
Assoc. Prof. Dr. Adriatik DERJAJ	University of Tirana Department of Turcology
Assist. Prof. Dr. Bekir İNCE	Turkish Language Education Sakarya University

Coordinator and Secretariat

Assoc. Prof. Dr. Adriatik DERJAJ	University of Tirana Department of Turcology
Assist. Prof. Dr. Bekir İNCE	Turkish Language Education Sakarya University

Scientific Committie

Prof. Dr. Mehmet Ali AKINCI	Rouen University/France
Prof. Dr. Murat DEMİRKAN	Marmara University/TURKEY
Prof. Dr. Şeref ATEŞ	Institute of Yunus Emre/TURKEY
Prof. Dr. Fabrice BARTHELEMY	Université de Franche-Comté/France
Prof. Dr. Irmtraud BEHR	Université Sorbonne Nouvelle – Paris 3/France
Prof. Dr. Artur SULA	Dean of Faculty of Foreign Languages in University of Tiran
Assoc. Prof. Dr. Sofia DELIJORGJI	Head of Department of Slavic and Balkan Languages in University of Tirana
Prof. Dr. Viktor RISTANI	University of Tirana
Prof. Dr. Brikena KADZADEJ	University of Tirana
Prof. Dr. Anastasi PRODANI	University of Tirana
Prof. Dr. Eldina NASUFI	University of Tirana
Prof. Dr. Gjovalin SHKURTAJ	Albania Science Academy – Tirana/ALBANIA
Prof. Dr. Valter MEMISHAJ	Director of Albanology Center University of Tirana – Tirana/ALBANIA
Prof. Dr. Yılmaz DAŞCIOĞLU	Sakarya University/TURKEY
Prof. Dr. Hayati DEVELİ	İstanbul University-Council of Higher Education/TURKEY
Prof. Dr. İsmail GÜLEÇ	İstanbul Medeniyet University/TURKEY
Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL	Başkent University/TURKEY
Prof. Dr. Nazım İBRAHİM	Metodiy University/MACEDONIA
Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALIN	Turkish Language Society/TURKEY
Prof. Dr. Firdevs KARAHAN	Sakarya University/TURKEY
Prof. Dr. Marie-Françoise MELMOUX-MONTAUBIN	Université de Picardie/France
Prof. Dr. M. Fatih KİRİŞÇİOĞLU	Gazi University/TURKEY
Prof. Dr. İlyas ÖZTÜRK	Sakarya University/TURKEY
Prof. Dr. Katrin SAKS	Tartu University/ESTONIA
Prof. Dr. Suat UNGAN	Karadeniz Technical University/TURKEY
Prof. Dr. Cemal YILDIZ	Botschaftsrat für Bildungswesen, Botschaft der Republik Türkei Berlin/GERMANY
Prof. Dr. Katrin SAKS	Tartu University/ESTONIA
Prof. Dr. Suat UNGAN	Karadeniz Technical University/TURKEY
Prof. Dr. Cemal YILDIZ	Botschaftsrat für Bildungswesen, Botschaft der Republik Türkei Berlin/GERMANY
Prof. Dr. Taisir Subhi YAMIN	University of ULM/GERMANY
Prof. em. Éva Á. Csató JOHANSON	Uppsala University/SWEDEN
Assoc. Prof. Dr. Alpaslan OKUR	Sakarya University/TURKEY
Assoc. Prof. Dr. Nezir TEMUR	Gazi University/TURKEY
Assoc. Prof. Dr. Diana KASTRATI	University of Tirana/ALBANIA
Assoc. Prof. Dr. Adriatik DERJAJ	University of Tirana/ALBANIA
Assoc. Prof. Dr. Monika HASANI	University of Durres/ALBANIA
Assist. Prof. Dr. Alban FOÇI	University of Tirana/ALBANIA
Assist. Prof. Dr. Bekir İNCE	Sakarya University/TURKEY
Dr. Sevim İNAL	Glasgow University/SCOTLAND
Dr. Mehmet Yalçın YILMAZ	İstanbul University/TURKEY
Florence LEFEUVRE	Université Sorbonne Nouvelle – Paris 3/France

Contents

Dukuri gramatikore të greqizmeve në shqipen <i>Grammatical phenomena of Greek origin words of Albanian</i>	
Isida FOÇI (METAJ)	9
Mbi mësimdhënien e greqishtes në sistemin parauniversitar në Shqipëri <i>On didactics of greek language in pre-university system in Albania</i>	
Sofia DELIJORGJI	10
Hulumtim dygjuhësor gjermanisht-shqip <i>Research on Albanian-German bilingualism</i>	
Brikena KADZADEJ	11
Poezia lirike turke në Kosovë <i>The living Turkish lyric poetry in Kosova</i>	
Taner GÜÇLÜTÜRK	12
Dimensioni psikolinguistik dhe sociolinguistik i bilinguizmit <i>The psycholinguistic and sociolinguistic dimension of Bilingualism</i>	
Klodeta DIBRA	13
Vleresime mbi sistemin foljor në veprën e Jeronim de Radës <i>Reviews on the verbal system in the work of Jeronim de Rada</i>	
Monika HASANI	14
Ndikimi i televizionit në të nxënësit e gjuhës së huaj <i>The role of television on accusing foreign languages</i>	
Edlira BUSHATI	15
Anglicizmat, shkurtime, neologjizmat dhe fjalët e tjera të përdorura në tekstet turistike në gjuhën shqipe <i>English derivative words, abbreviations, neologisms and other words used in Albanian touristic texts</i>	
Edlira GABILLI	16
Prezenca e turqizmeve në shqipen e shkruar të shekullit të XIX, rasti i përkthimit të Dhiatës së re nga Vangjel Meksi <i>The presence of Turkish borrowings in XIX century written Albanian, the case of the New Testament translation by Vangjel Meksi</i>	
Elvis BRAMO	17
Shprehja e modalitetit në gjuhën gjermane, shqipe dhe turke <i>Expression of modality in Albanian, German and Turkish</i>	
Ergys PRIFTI	18

Mënyra dëshirore dhe shprehja e saj në gjuhën gjermane. Praktika mbi bazë mësimi dhe përkthimi <i>Optative in Albanian and its expression in German. Translation and teaching based practices</i>	
Mihallaq ZILEXHIU	19
Disa vlerësime mbi ndërkulturalitetin dhe globalizimin <i>Some evaluations on interculturality and globalization</i>	
Marsela LIKAJ	20
Rreth fenomenit të diglosisë - sprovë për një krahasim mes Zvicrës dhe Kosovës <i>On the diglossy – contrastives between Swiss and Kosova</i>	
Izer MAKSUTI	21
Roli i mediave sociale në mësimin e gjuhës së huaj <i>The role of social media in foreign language teaching</i>	
Klodiana VENETIKU	22
Rreth dativit latin dhe funksioneve të tij sintaksore në fjali <i>Dative and its syntactic functions in Latin</i>	
Elda RESMJA MOLLA	23
Didaktika dhe metoda te mesimdhënies së surrealizmit <i>The didactics and the method of teaching of surrealism</i>	
Maklena NIKA	24
Përdorimi i teksteve dhe puna me to në mësimin e gjuhës së huaj <i>The use of texts and the work with them on the teaching of foreign English</i>	
Migena SEJDINI	25
Rreth përdorimit të fjalëve greke në vend të atyre latine <i>On the use of greek words instead of latine ones</i>	
Leonard XHUMALI	26
Ndikimi i traditës klasike greko-latine në studimet e shqipes mbi diatezën dhe problematikat që shfaq ai <i>The influence of classical Greco-Latin tradition in Albanian studies on passive and problems appeared by</i>	
Albana DEDA (Ndoja)	27
Ndajshitesimi tek foljet e lëvizjes në gjuhën ruse dhe ekuivalentet e tyre në gjuhën shqipe (analizë përkthimore) <i>Augment in verbs of movement in Russian and equivalents in Albanian language (of translation analysis)</i>	
Alma PINARI (Kallari)	28
Shoqeria, epoka dhe rreflektime ne letersi <i>Society, epoch and literary reflections</i>	
Martin MATO	29

Instrumentët online për mësimin dhe mësimdhënien e gjuhëve të huaja (rasti i gjuhës gjermane) <i>Online Tools for teaching and learning foreign languages (Case of German Language)</i>	
Marisa JANKU	30
Reflektimi ndërkulturor në mësimdhënien e gjermanishtes si gjuhë e huaj: Analizë e teksteve mësimore <i>The intercultural reflection in lecturing German as a foreign language: Analysis of textbooks</i>	
Shadan RAMADANI	31
Gjegjëset e barasvlerësve fjalë-togfjalësh në fjalorët dygjuhësh (shqip dhe rusisht) <i>Word-phrase equivalence in bilingual dictionaries (Albanian and Russian)</i>	
Eda SHEHU	32
Vështrime tekstlinguistike të pranisë diplomatike të Spanjës në Shqipëri gjatë periudhës së Zogut të I-rë <i>Textlinguistics view on the diplomatic approach of Spain in Albania during the period of Zogu I</i>	
Majlinda ABDIU	33
Glimpses on proverbs about women in English language <i>Një këndvështrim mbi proverbat për gruan në gjuhën angleze</i>	
Fatma SHIJAKU	34
Translation analysis of "Palace of dreams" from Ismail Kadare in German <i>Analizë e përkthimit të veprës "Pallati i Endrrave" të Ismail Kadare në gjuhën gjermane</i>	
Salian CULLHAJ	35
Translating Turkish loanwords from Albanian into English in Kadare's works <i>Përkthimi i huazimeve turke nga shqipja në anglisht në veprat e Kadaresë</i>	
Rudina XHILLARI	36
Myths and symbols in Tennessee Williams's drama <i>Mitet dhe simbolet në dramën e Tenesi Uilliamsit</i>	
Esmeralda SUBASHI, Miranda OSTROSI VELIAJ	37
Some evaluations on technology in education <i>Disa vlerësime mbi teknologjinë në edukim</i>	
Ana ÇANO	38
New Approaches to Formative Feedback in EFL teaching <i>Qasje të reja në mësimdhënien e anglishtes si gjuhë e huaj</i>	
Pandora TETA	39

Teaching aspects of the "Black Legend" of the colonial Spain through the cinema. <i>Mësimi i aspekteve të "Legjendës së Zezë" së Spanjës koloniale nëpërmjet kinemasë</i>	
Mimoza PUTO	40
Teaching and study of literature in the digital age from text to hypertext <i>Studimi i letërsisë në moshën dixhitale nga teksti drejt hipertekstit</i>	
Flavia KABA	41
Teaching communication and critical judgment skills through foreign language learning <i>Mësimdhënia e komunikimit dhe aftësisë gjykimin kritik me anë të mësimin të gjuhës së huaj</i>	
Elida TABAKU, Miranda VELIAJ	42
Türk edebiyatından Arnavutçaya en son tercüme edilen eserler üzerinde değerlendirmeler <i>Evaluations on new translations of Turkish literature in Albanian</i>	
Alban FOÇI	43
Arnavutçadaki Turkizmalar için çağdaş bir bakış açısı <i>The Turkisms of Albanian in an contemporary view</i>	
Adriatik DERJAJ	44
Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretmek için kullanılan ders kitaplarının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi	
Nurşat BİÇER, Bekir Sittik KILIÇ	45
Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin konuşma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi	
Yakup ALAN, Muhammed HÜKÜM	46
Özbekçe bir öğretim kitabının dil öğretimi açısından incelenmesi	
Mehmet Fatih KİRİŞÇİOĞLU	47
Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde "Muhtasar sarf ve lügat-ı Türkiye"	
Dursun KÖSE, Ergün ÖZSOY	48
Yabancı öğrencilerin Türkçe yazma becerisine karşı öz yeterlik algıları	
Melike ERDİL	49
Belçika'nın Flaman bölgesi'nde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi	
Semahat RESMİ CRAHAY	50
Yabancılar Türkçe öğretiminde dinleme becerisinin geliştirilmesi için teknoloji kullanımı: Web 2.0 araçları	
Talat AYTAN, Ahmet BAŞAL	51
Türkiye'deki edebiyat ders kitaplarında balkan Türkleri edebiyatları	
Mahmut Abdullah ARSLAN, Vefa Celilova SAVAŞKAN, Recep POLAT	52
Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin Türkçe konuşma yeterliklerine ilişkin düşünceleri	
Yasin Mahmut YAKAR, Oğuzhan YILMAZ, N. Hümeysra ÖZDEMİR EREM	53

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen üniversite öğrencilerine yönelik dil ihtiyaç analizi	
Cansu CANDEMİR ÖZKAN	54
Deyimlerin ve kalıplaşmış sözlerin reklamlar yolu ile yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımı	
Elif KIR, Cansu CANDEMİR ÖZKAN	55
İkinci dil olarak Türkçenin öğrenilmesini hızlandıran sebepler	
Adem SORUÇ	56
Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ünlü uyumlarını nasıl sezdirelim / öğretelim?	
Meriç AKPINAR	57
Türkçe'nin ikinci dil olarak öğretiminde ders dışı etkinliklerin sınıf başarısına etkisi: yaparak yaşayarak öğrenme modeli	
Mehmet SAYDAM	58
İki dillilerin eğitiminde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri "Bulgaristan Türkleri örneği"	
Abidin KARASU	59
Fenomolojik bakışla iletişimsel unsurların dil eğitimine yansımaları	
Rabia GÜRBÜZ, Bekir İNCE	60
Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin bilişim teknolojileri kullanma alışkanlıkları: Sakarya üniversitesi TÖMER örneği	
Murat TOPAL, Safa EROĞLU, Bekir İNCE, Erdal ÖZCAN	61
Bilim dili olarak Türkçeye bir bakış (Akademik Türkçe öğrenen misafir öğrenciler ve Türkçe öğretmeni adayları gözüyle)"	
Alpaslan OKUR, Aysun EROĞLU, Erdal ÖZCAN	62

Dukuri Gramatikore Të Greqizmave Në Shqipen

Isida FOÇI (METAJ)*

Abstrakt

Gjuha shqipe dhe gjuha greke janë dy gjuhë që i përkasin familjes së madhe të gjuhëve indoevropiane. Si rrjedhojë, ato kanë ngjashmëritë dhe veçoritë e tyre. Në këtë kumtesë do të përpiqemi të bëjmë një përjasje midis të dy gjuhëve dhe do të nxjerrim në pah vështirësitë që hasin studentët gjatë mësimit të gjuhës greke. Vështirësitë janë të shumta. Ato shtrihen në rrafsh fonetik, morfologjik, sintaksor e leksikologjik. Shqipja dhe greqishtja janë dy gjuhë në kontakt dhe kanë marrë e kanë dhënë vazhdimisht. Në ditët e sotme me kthimin e mjaft emigrantëve shqiptarë nga Greqia, këto dukuri gramatikore janë më të prekshme dhe më prezente. Gjatë mësimit të gjuhës greke tek ata interferon gjuha shqipe duke bërë kështu kuptimin me vështirësi të shumë fenomeneve gramatikore e kryesisht sintaksore. Gabime të konsiderueshme hasen gjatë drejtshkrimit të gjuhës greke.

Fjalët kyç: interferencë, gramatikë, gjuhë në kontakt, Shqip, Greqisht.

* Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, Slavian and Balkan Languages Department, Greek Language Branch

Mbi Mësimdhënien E Greqishtes Në Sistemin Parauniversitar Në Shqipëri

Sofia DELIJORGJI*

Abstrakt

Mësimi i të paktën një gjuhe të huaj është një nga prioritetet më themelore i çdo të riu dhe të reje që aspiron për një punë më të mirë, për një jetë më të mirë, për një bashkësi më elitare etj. E rrethuar nga vende të BE si Greqia dhe Italia shoqëria jonë e ka pasur më të lehtë të kontaktojë drejtpërdrejtë dhe jo vetëm me kulturat dhe gjuhët e këtyre vendeve por edhe të vendeve të tjera të cilat janë prezente në vendin tonë me institucionet e tyre arsimore e kulturore.

Megjithese në ditët tona në tërësi por edhe në literaturat bashkëkohore u jepet më shumë rëndësi praktikës verbale dhe kontaktit të drejtpërdrejtë me folësit që e kanë gjuhë të nënës gjuhën të cilën të interesuarit duan të mësojnë, vërehet një fenomen i ri, “pamundësia për të arritur nivelin gjuhësor të pritshëm” sipas parametrave bashkëkohorë.

Në këtë kumtesë do të ndalemi tek nevoja e mësimit të greqishtes si gjuhë e dytë në sistemin parauniversitar në vendin tonë, si mbështetje në të nxëniet të gjuhës së huaj.

Fjalët kyç: Gjuhë e dytë, interferencë, arsim parauniversitar, greqisht, shqip.

* Assoc. Prof. Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, Slavian and Balkan Languages Department, Greek Language Branch

Hulumtim Dygjuhësor Gjermanisht-Shqip

Brikena KADZADEJ *

Abstrakt

Ky punim trajton dygjuhësinë gjermanisht-shqip. Dygjuhësia është një fushë hulumtimi që është bërë objekt i studimeve të shumta nga këndvështrime të ndryshme. Ky fenomen është i lidhur me lëvizjen në rritje të njerëzve si edhe me ndërvarësinë globale: Udhëtimet, studimet jashtë vendit apo qëndrimet afatgjata jashtë vendit për arsye profesionale, migrimi, valët e refugjatëve dhe së fundi ndërkombëtarizimi në rritje i politikës dhe ekonomisë janë disa ndër arsyet kryesore për një konfrontim të njerëzve me gjuhën e re.“ Dygjuhësia në botën e sotme paraqitet jo vetëm si objekt shkencor por edhe si një realitet shoqëror. Në këtë kontekst, dygjuhësia përbën jo vetëm një interes shkencor, por më shumë ka një rëndësi në aspektin shoqëror, ekonomik dhe politik, meqë sot një numër i madh njërëzish, në jetën e tyre të përditshme janë të prekur nga kjo dukuri.

Një punim bazë, shkencor për dygjuhësinë gjermanisht-shqip mungon deri në ditët e sotme. Hulumtimi ynë përqëndrohet tek fëmijët e emigrantëve politikë dhe ekonomikë shqiptarë, që duhet të rriteshin midis dy kulturave, “kulturën e atdheut të prindërve“ dhe atë të vendit të ri. Interesi im hulumtues përqëndrohet: Së pari, për të mësuar se me cilën nga të dy gjuhët ata kanë lidhje më të madhe. Së dyti cila prej tyre është dominante, kemi përzierje gjuhësh apo interferenca gjuhësore. Me rëndësi është të konstatohet se në çfarë mase këta fëmijë ndikohen nga mjedisi për përzgjedhjen gjuhësore dhe në çfarë mase ndikon kjo gjë në identitetin e tyre. Bazë e pjesës empirike janë anketimet. Qëllimi i të cilave është vështrimi në edukimin gjuhësor të të anketuarve, si edhe të mësuarit se në çfarë mase përdoren të dyja gjuhët në jetën e përditshme, ndikimi i tyre tek njëra-tjetra, si edhe roli i tyre në identitetin e fëmijëve.

Fjalët kyç: Dygjuhësi, gjermanisht, shqip, interferencë.

* Prof. Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, German Language Department

Poezia Lirike Turke Në Kosovë

Taner GÜÇLÜTÜRK*

Abstrakt

Pasi e kuptuan më mirë njëri-tjetrin, dhe pasi formuan gjuhë komunikimi të përbashkëta, popujt lëvruan vepra të bukura në qytetërimin njerëzor, ndërtuan një mjedis jetese të arrirë, me synimin për t'i lënë brezave të ardhshëm një Botë sa më njerëzore dhe sa më të jetueshme. Në ato vende dhe hapësira ku ka mbizotëruar paqja, pavarësia, qetësia dhe lumturia, kanë lindur shembujt më të spikatur të të bukurës dhe të estetikës. Edhe veprat artistike dhe kulturore më të rralla të gjeografisë kosovare janë fryte të këtyre epokave dhe qytetërimeve. Prizreni, i cili, sipas historianëve të letërsisë Osmano-turke, ishte çerdhja dhe vatra e poetëve, treva në të cilën “fëmijëve në djep u vendosej pseudonimi përpara emrit”, që siç tingëllon një shprehje e njohur. Poetët e bëjnë artin herë-herë me lirikë dhe ndonjëherë e përdorin atë si mjet për të vërtetuar qenësinë. Ata lundruan përkundrejt rrymës të lidhur, të kapur fort pas jetës, për t'u mos u zhdukur. Ky është një lëvrim me vuajtje. Tek të gjitha ka dhembje, trishtim, rrugëtim, lotë. Befas, në një çast të pamenduar, të paparashikuar, në mes të errësirës shikon që përballë ke një dritë, një bohemë dhe një shpresë për të ardhmen. Kështu që në letërsinë kosovare nuk mund të gjesh një Botë statike. Kjo është një gjendje që buron nga veçoritë karakteristike të Ballkanit, po aq sa është një fenomen i boshtuar tek faktorë të jashtëm. Ndërsa pamjen më të bukur e vëreni në ato raste kur vlerat perëndimore dhe lindore, të cilat presin njëra-tjetrën në këtë kryqëzim, brumosen mjeshtërisht.

Fjalët kyç: Poezi, lirikë, art, rrymë letrare.

* Dr., University of Prishtina, Filology Faculty.

Dimensioni Psikolinguistik Dhe Sociolinguistic I Bilinguizmit

Klodeta DIBRA*

Abstrakt

Vitet e fundit janë kryer shumë studime në lidhje me nxënien e një gjuhë të dytë, nisur nga disa perspektiva: psikolinguistike, neurolinguistike, filozofisë së gjuhës, psikologjisë konjitive, psikanalizës etj.

Bilinguizmi është një dukuri shumëdimensionale ku përfshihen, nga njëra anë, aspekte ngushtësisht teknike si kompetenca, performanca, mosha e nxënies së gjuhës së dytë dhe karakteri endogjen (apo ezogjen) dhe, nga ana tjetër, aspekte konjitive, shoqërore, kulturore, emotive e deri edhe krijuese.

Dimensioni psikolinguistik i bilinguizmit do të shihet në 5 aspektet e tij: koncepti i bilinguizmit dhe bikulturalizmit, dëgjimi dhe të folurit e më shumë se 1 gjuhe, leximi dhe të shkruarit e më shumë se 1 gjuhe, nxënia simultane dhe në vazhdimësi e gjuhës së gytë, njohja dhe kujtesa dygjuhëshe.

Dimensioni sociolinguistik i bilinguizmit do të shihet në rrjedhën logjike të tre koncepteve: ndërgjegjja gjuhësore, e nënkuptuar si përsiatje mbi gjuhën mëmë, e cila veçse mund të ndihmojë përballjen e kujdesshme me gjuhë të tjera. Një ndërgjegje e tillë përfshin jo vetëm strukturat gjuhësore por edhe rolin e tyre si mjete të komunikimit shoqëror. Koncepti i dytë, vetëdija sociolinguistike, si një formë meta-reflektive që duhet t'i bëjë të lexueshëm dhe të menaxhueshëm aspektet sociolinguistike si të Gj1, ashtu edhe progresivisht të GJ2/GJh. Në vazhdim, krijimi përkatës i kompetencës, që do të thotë aftësia jo vetëm për të interpretuar vlerën shoqërore të zgjedhjeve sociolinguistike të kryera nga folës, vendas apo jo vendas, por edhe kryerja e zgjedhjeve të tilla në mënyrë autonome dhe të përshtatshme (përshtatshmëria sociolinguistike) me tema, kontekste, kontekste, bashkëbisedues të ndryshëm si dhe me objektivat e çdo rasti të komunikimit.

Fjalët kyç: Psikolinguistikë, sociolinguistikë, gjuhë e dytë, neurolinguistikë.

* Prof. Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, Italian Language Department.

Vleresime Mbi Sistemin Foljor Në Veprën E Jeronim De Radës

Monika HASANI*

Abstrakt

Ndër veprat gjuhësore të botuara prej Jeronim de Radës vend kryesor zë “Gramatika e gjuhës shqipe” botuar në Firence viti 1870/1871, e cila krahas vlerave që sjell në fushën e dialektologjisë, mbart vlera të caktuara edhe në fushën e morfologjisë. Duke qenë se midis pjesëve të ligjëratës folja zë vendin kryesor, jemi përqendruar në këtë pjesë të punimit për të vërejtur dhe më pas për të krahasuar me Gramatikën e Akademisë së Shkencave ndërtime të veçanta të formave foljore, evolucionin e këtyre formave, rrugët e zhvillimit të tyre. Gjatë punimit kemi krahasuar trajtimin që De Rada u bën kategorive gramatikore të foljes, ku vend të veçantë zënë edhe shembujt e gjerë që ia jep për secilën kategori, përpjekjet e tij për të evidentuar format gramatikore të secilës mënyrë si rrjedhojë e së cilave mund të kuptojmë dhe të vëmë në dukje edhe forma të vjetra foljore që ruhen mes arbëreshëve. Për përcaktimin e kohëve të foljes De Rada nisët nga kuptimet gramatikore që ato shprehin.

Autori nuk njih lidhjen midis kohës kur kryhet veprimi i emërtuar nga folja dhe një çasti të caktuar, por jep një përkufizim të cunuar, ku dallon tri kohët themelore të foljes, të cilat gramatikisht dallohen nga prapashtesa që i bashkëngjitet temës përkatëse.

Gjatë trajtimeve që autori i bën foljes dallon gjashtë kategori gramatikore.

Qëllimi i punimit është që të vëmë në dukje dukuri konservacioni dhe risie të foljes tek arbëreshët, të nxjerrim në pah mjete dhe veçori dalluese, me të cilat gjuha shqipe ka arritur të bashkëjetojë pranë gjuhëve të tjera dhe të mbajë gjallë vitalitetin e saj.

Fjalët kyç: Folja, ndërtime të veçanta të formave foljore, dukuri konservacioni dhe risie, gramatikë.

* Assoc. Prof. Dr., University of Durrës, Faculty of Education, Albanian Department.

Ndikimi I Televizionit Në Të Nxënit E Gjuhës Së Huaj

Edlira BUSHATI*

Abstrakt

Në kuadër të zhvillimeve dhe përsosjes së teknologjisë në përgjithësi, dhe asaj informative në vecanti, bën pjesë edhe televizioni. Ky mjet mediatik lehtëson marrjen e informacioneve të shumta në një kohë aq reale duke hapur dritare të reja për njerëzit, duke ju mundësuar atyre ‘të udhëtojnë’ atje ku nuk mund jenë për momentin, duke i njohur me kultura e gjuhë të tjera. Padyshim televizioni mund të jetë një mësues i shkëlqyer. Nisur nga kjo lindi edhe ideja e një analize mbi mënyrën e e të nxënit të gjuhës gjermane, sesi studentë të Gjermanistikës të Universitetit të Shkodrës kanë përvetsuar këtë gjuhë. Interesant mbetet fenomeni i të mësuarit të gjuhës së huaj nga televizioni. Habitshëm konstatohet zhdërvjelltësia dhe shkathësia në të folur. Gabimet gramatikore mbesin problematike po aq sa edhe tek studentët e tjerë, por ndryshe nga këto të fundit, që gjuhën gjermane e kanë mësuar në shkollë, studentët autodidaktë zotërojnë një “ndjenë gjuhë” ndryshe.

Kumtesa në fjalë fokusohet në një studim të bërë me studentët e Gjermanistikës, qëllimi i të cilit ishte krahasimi i modeleve të të mësuarit të gjuhës gjermane nga televizioni dhe modeleve përmes mësimdhënies dhe mësimnxënies në shkollë.

Fjalët kyç: Gjuhë e huaj, gramatikë, përvetësim, mësimdhënie.

* Assoc. Prof. Dr., University of Shkodra, Foreign Languages Faculty, German Language Department.

Anglicizmat, Shkurtime, Neologjizmat Dhe Fjalët E Tjera Të Përdorura Në Tekstet Turistike Në Gjuhën Shqipe

Edlira GABILI*

Abstrakt

Zhvillimi i turizmit si fenomen social gjatë dekadave të fundit ka bërë që studiues të ndryshëm të investigojnë mbi pasojat e tij në aspektet sociale e ekonomike të një vendi. Megjithatë, studimet mbi pasojat e turizmit në gjuhën e një vendi janë akoma edhe me të reja. Duke qenë se Shqipëria është një vend në të cilin ka filluar të zhvillohet turizmi dhe po hartohen gjithnjë e më shumë tekste turistike, qëllimi i kumtesës sonë është të hedhë dritë mbi mënyrën se si janë përkthyer e përshtatur tekstet dhe fjalët e huaja në gjuhën shqipe.

Do të merren shembuj konkretë të ndryshëm mbi anglicizmat, shkurtime, neologjizmat etj., për të shpjeguar origjinën e tyre, para gjuhën nga janë përkthyer dhe cilat janë arsyet për përdorimin e tyre në tekstet turistike në shqip, të studiuar jo vetëm në planin gjuhësor, por edhe në aspektin kulturor.

Fjalët kyç: Gjuhësi, tekste turistike, përkthim, kulturë, identitet.

* Ma., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, Spanish Language Department.

Prezenca E Turqizmeve Në Shqipen E Shkruar Të Shekullit Të XIX, Rasti I Përkthimit Të Dhiatës Së Re Nga Vangjel Meksi

Elvis BRAMO*

Abstrakt

Momentet historike dhe zhvillimet socialo-kulturore i mundësuan turqishtes dhe shqipes të ndërveprojnë, me fjalë të leksikut të përditshëm, por edhe me terminologji juridike, administrative ose shtetërore që do të shohim më poshtë. Efekti sasior dhe cilësor i ndikimit të turqishtes mbi shqipen e shkruar të shekullit të XIX, tërheq vëmendjen tonë drejt dukurive gjuhësore të interferencave të turqishtes mbi shqipen, të vështruara këto nga aspektet e nocioneve leksikore. Pasuria kuptimore, formëson një mjedis të favorshëm vështrimi të arealit gjuhësor, duke pasqyruar në përkthimin e Dhiatës së re efektet leksikore, në gjithë dinamikën e tyre.

Fjalët kyç: Historiku, zhvillimi social e kulturor, shkenca dhe terminologjia, ndërveprimi dhe ndërndikimi gjuhësor.

* Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, Slavian and Balkan Languages Department, Greek Language Branch.

Shprehja E Modalitetit Ne Gjuhen Gjermane, Shqipe Dhe Turke

Ergys PRIFTI*

Abstrakt

Në gjuhësi modaliteti emërton një mënyrë të veçantë të kuptimit gjuhësor, e cila modifikon në varësi të rrethanave kuptimin e foljes kuptimplotë. Veçoria e këtyre shprehjeve modale është, se nëpërmjet tyre nuk bëhen konstatime faktike për botën reale, por realizohen shprehje që përmbajnë edhe krahasime midis “mundësive” të ndryshme. Modaliteti mund të jetë i natyrave të ndryshme si p.sh. modalitet i mundësisë, modalitet i domosdoshmërisë, modalitet i aftësisë etj. Pavarësisht se modaliteti si dukuri gjuhësore është i pranishëm në të tre gjuhët, që janë objekt i kësaj kumtese, mënyra e shprehjes së tij është e ndryshme nga gjuha në gjuhë.

Nëpërmjet kësaj kumtese do të përpiqemi të trajtojmë mundësinë e shprehjes së modalitetit në gjuhët në fjalë, duke u përqendruar në shprehjen e modalitetit të domosdoshmërisë dhe mundësisë (si dy format më të përdorura) në gjuhën shqipe dhe gjermane, duke bërë paralelizmat e nevojshme edhe me gjuhën turke. Nëpërmjet këtij krahasimi synohet të nxirren në pah të përbashkëtat dhe të veçantat e secilës gjuhë në këtë aspekt gjuhësor.

Fjalët kyç: Modalitet, gramatikë, turqisht, gjermanisht.

* Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, German Language Department.

Mënyra Dëshirore Dhe Shprehja E Saj Në Gjuhën Gjermane. Praktika Mbi Bazë Mësimi Dhe Përkthimi

Mihallaq ZILEXHIU*

Abstrakt

Studimi ynë, është një përpjekje për të vënë në dukje mëyrën e formimit, por sidomos kuptimet e mënyrës dëshirore të gjuhës shqipe duke dhënë pastaj përmes shembujve të ndryshëm edhe mënyrën e të shprehurit të saj në gjuhën gjermane. Mënyra dëshirore ekziston si e tillë në pak gjuhë të tjera ndaj dhe shprehja e kuptimeve të saj në gjuhët e huaja që mësojnë nxënësit apo në të cilat përkthejmë përbën një veçori që kërkon qasje të veçantë nga mësuesit dhe përkthyesit. Pikërisht përmes shembujve të dhënë në këtë kumtesë ne synojmë që të evidentohen veçoritë dhe të paraqiten mënyrat e ndryshme të mundshme të të shprehurit të saj në gjuhën gjermane. Për këtë jemi përqendruar në: Mënyrën e formimit të mënyrës dëshirore në gjuhën shqipe, Në kuptimet e ndryshme që shprehim përmes kësaj mënyre, Në variantet e ndryshme të përkthimit në gjuhën gjermane.

Pikërisht mbi këtë bazë ne mendojmë se duhet të sqarohen edhe mësimdhënësit e kësaj gjuhe të huaj dhe studentët e nxënësit që mësojnë gjuhën gjermane në shkollë apo dhe diku tjetër.

Fjalët kyç: Mënyra dëshirore, mjetet shprehëse të mënyrës dëshirore, alomorfe, modaliteti i dëshirës.

* Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, German Language Department.

Disa Vlerësime Mbi Ndërkulturalitetin Dhe Globalizimin

Marsela LIKAJ*

Abstrakt

Në kushtet e lëvizjes së vazhdueshme të njerëzve, emigrimit, turizmit masiv etj. vihet re një ndikim i pashmangshëm i globalizimit në komunikimin ndërmjet njerëzve të kulturave të ndryshme. Kontakti midis njerëzve të kulturave të ndryshme është promotor i globalizimit. Në shumë raste, përballja me kultura të ndryshme çon në keqkuptime të padëshiruara, përplasje, paragjykime, përjashtime dhe dhunë. Në këtë kontekst, edukimi ndërkulturor merr një rëndësi të veçantë. Ky edukim shihet sot si një element kyç që garanton sukses në komunikim në planin privat apo profesional në fusha të ndryshme në të cilat realizohet ky komunikim. Kompetenca ndërkulturore nënkupton perceptimin e ndryshëm të ndikimit të kulturës në mënyrën e të menduarit, të të ndjerit dhe të vepruarit. Kjo kumtesë synon të sjellë disa modele këndvështrimesh dhe qasjesh të ndryshme kulturore si një mundësi për një këmbim ndërkulturor konstruktiv.

Fjalët kyç: Ndërkulturalizm, globalizm, komunikim.

* Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, German Language Department.

Rreth Fenomenit Të Diglosisë - Sprovë Për Një Krahasim Mes Zvicrës Dhe Kosovës

Izer MAKSUTI*

Abstrakt

Qëllimi i kësaj kumtese është trajtimi i fenomenit të “diglosisë” nga këndvështrimi krahasimtar në rastin e Zvicrës dhe Kosovës. Së pari do tematizohet problematika e terminologjisë për këtë fenomen gjuhësor, si definimi, ndarja, tiparet, por edhe sqarimi i nocioneve bazë etj.

Në këtë kumtesë do të trajtohen veçoritë e diglosisë në Zvicrën gjermanofone, si dhe dëshmitë për këtë fenomen gjuhësor në Kosovë. Do të përmenden edhe faktorët që sjellin në gjendjen e diglosisë. Thelbi i kumtesës ka të bëjë me krahasimin mes diglosisë në Zvicër dhe shfaqja e këtij fenomeni në Kosovë.

Me interes do të jetë edhe debati mbi këtë problematikë si dhe gjendja e hulumtimit të këtij fenomeni gjuhësor sot, me vështrim të veçantë në Zvicër dhe në Kosovë.

Fjalët kyç: Bilingualizmi, diglosia, dygjuhësia, gjermanishtja, shqipja, Kosova, Zvicra.

* Assoc. Prof. Dr., University of Tetova, Philology Faculty, German Language Department.

Roli I Mediave Sociale Në Mësimin E Gjuhës Së Huaj

Klodiana VENETIKU*

Abstrakt

Kumtesa synon të bëjë një paraqitje të shkurtër të mediave të ndryshme sociale që sipas studimeve të fundit janë bërë një pjesë e vetëkuptueshme dhe e padiskutueshme e të nxënit për grupmoshat e reja. Roli i këtyre mediave në mësimin e gjuhëve të huaja është edhe më i vlefshëm pasi ato në mënyrë të natyrshme e krejt të zhveshur nga konteksti formal i procesit mësimor sjellin pranë njëri-tjetrit anëtarët e kulturave e gjuhëve të ndryshme duke përmbushur edhe misionin kryesor të mësimin të një gjuhe të huaj – realizimin e kontakteve të drejtpërdrejta, reale dhe autentike midis anëtarëve të gjuhëve e kulturave të ndryshme. Kumtesa do të rendisë avantazhet e përdorimit të mediave sociale e do të argumentojë pse është e vlefshme që ato të integrohen në mësimdhënie. Kumtesa mbyllet me propozime konkrete lidhur me përdorimin e mediave të ndryshme sociale në mësimin e gjuhës së huaj.

Fjalët kyç: Mediat sociale, avantazhet e përdorimit të tyre, komunikimi e bashkëpunim, kontakte të drejtpërdrejta, shkëmbim përvojash, motivuese.

* Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, German Language Department.

Rreth Dativit Latin Dhe Funksioneve Të Tij Sintaksore Në Fjali

Elda RESMJA MOLLA^{*}

Abstrakt

Ashtu si në shqipe dhe në latinishte, dhanorja përdoret me foljet kalimtare që kërkojnë dhanoren e personit apo të sendit drejt të cilit është drejtuar veprimi, d.m.th kundrinorin e zhdrejtë. Dativi latin ndryshe nga shqipja varet jo vetëm nga folja, por dhe nga mbiemri. Duke bërë vërejtje mbi funksionet e dativit latin, njëkohësisht do të vërehen dhe ngjashmëritë dhe dallimet në strukturat e dy gjuhëve. Gjatë punimit, i cili synon të theksojë funksionet e dhanores në fjalinë latine, do të dallohen këto tri forma të dhanores:

Fjalët kyç: Dhanorja e disa rrethanorëve, dhanorja e varur nga mbiemri, dhanorja e varur nga folja.

^{*} Assoc. Prof. Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, Italian Language Department.

Didaktika Dhe Metoda Te Mesimdhënies Së Surrealizmit

Maklena NIKA*

Abstrakt

Në këtë kumtesë do të trajtohet didaktika dhe metodat e mësimdhënies së surrealizimit në nivel universitar. Duke patur në konsideratë faktin se surrealizmi konsiderohet një ndër lëvizjet më të rëndësishme letraro-artistike që shënoi një kthesë të rëndësishme në konceptimin poetik të letërsisë, nëpërmjet shkrimit automat dhe teknikave të tjera surrealistike, mësimdhënia e tij zë një vend të veçantë në lëndën e letërsisë. Meqë surrealizmi në vetvete është një lëvizje letrare e vështirë për t'u konceptuar, kuptuar dhe interpretuar nga lexuesi i thjeshtë, mund të aplikohen disa metoda të thjeshtuara për mësimdhënien e tij. Didaktika e surrealizmit përbën një sfidë për mësimdhënësin me qëllimin për t'u asimiluar plotësisht nga studenti. Në këtë kumtesë do të shpjegohen dhe analizohen disa metoda që mund të aplikohen gradualisht në klasë, të shoqëruara edhe nga pyetësor përkatës, rezultatet e të cilit do të na ndihmojnë në shtjellimin më analitik të temës. Në thelb, shtjellimi i temës do të bazohet në kombinimin teorik dhe praktik të surrealizmit, duke gërshetuar aspektet teorike të artit surrealist me analizën e pjesëve të përzgjedhura. Vëmendje e veçantë do t'i jepet perceptimit të poezisë dhe pikturës surrealistike nga studenti, dhe përpjekjes për të aplikuar shkrimin automat në krijimin e teksteve të pavarura.

Fjalët kyç: Surrealism, didaktikë, letërsi, tekst.

* Assoc. Prof. Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, Slavian and Balkan Languages Department, Greek Language Branch.

Përdorimi I Teksteve Dhe Puna Me To Në Mësimin E Gjuhës Së Huaj

Migena SEJDINI*

Abstrakt

Një nga qëllimet kryesore të mëimit të gjuhës së huaj është zhvillimi i kompetencës komunikuese në gjuhën e huaj, çka nënkupton aftësinë për të përdorur njohuritë gjuhësore në situata të ndryshme komunikimi. Ky objektivi realizohet veç të tjerash edhe përmes përfundimit të shprehive gjuhësore, të cilat arrihen nëpërmjet përdorimit të materialeve të mësimore, të cilat në ditët e sotme janë të shumëllojshme. Pjesë e materialeve mësimore janë edhe tekstet. Në mësimin e gjuhës së huaj përdoren lloje të ndryshme tekstesh, për përzgjedhjen e përdorimit të cilave duhen mbajtur parasysh disa kritere, pasi jo gjithnjë është e lehtë të gjenden tekste të përshtatshme, dhe edhe më e vështirë është të përgatiten ushtrime dhe pyetje rreth tyre në përshtatje dhe me objektivat mësimore. Didaktizimi i tekstit përbën një aspekt shumë të rëndësishëm të përdorimit të tij në orën mësimore duke garantuar arritjen e objektivave të synuara. Tekstet përdoren kryesisht për të zgjeruar dhe thelluar fjalorin, për të zhvilluar shprehjet e ndryshme gjuhësore, kryesisht të kuptuarin përmes leximit dhe dëgjimit, por edhe për të trajtuar aspekte të ndryshme gramatikore. Puna me tekste shoqërohet edhe me njohjen, zëvendësimin dhe përdorimin e strategjive të ndryshme të leximit, me qëllim që të arrihet objektivi i përdorimit të këtij materiali mësimor.

Fjalët kyçe: Diktim, tekstologji, kompetencë gjuhësore, materiale mësimore, gramatikë.

* Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, German Language Department.

Rreth Përdorimit Të Fjalëve Greke Në Vend Të Atyre Latine

Leonard XHUMALI*

Abstrakt

Të gjithë ata që merren me studimin e autorëve latinë, me siguri që u bie në sy përdorimi i mjaft fjalëve greke, të cilat kanë hyrë në latinishte në formë huazimesh. Kjo ndodhur me kalimin e kohës, në kushtet e kontakteve qindravjeçare me njëra-tjetrën. Pavarësisht pushtimit të Greqisë nga Roma rreth shekullit të dytë para erës sonë, greqishtja klasike ruajti pozitat e saj në saje të një kulture mjaft të zhvilluar. Ajo u pushtua ushtarakisht, por nga ana kulturore ishte Roma që u pushtua nga Greqia. Ndërsa latinishtja ishte gjuha në të cilën shkruhej në Perandorinë Romake, greqishtja u bë gjuha e folur për elitën e edukuar mirë, meqë shumica e letërsisë së studiuar nga romakët ishte e shkruar në greqishte. Kjo ka ndikuar që në leksikun latin të gjenden mjaft fjalë greke, të cilat iu nënshtruan rregullave gjuhësore të latinishtes. Pavarësisht se në përgjithësi vihet re një tentativë për shmangien e përdorimit të greqizmeve, me përjashtim të rasteve kur me të vërtetë u përvetësuan nga romakët, sërish ato prekën pothuajse të gjitha fushat kulturore dhe shkencore. Në këtë ligjëratë do të shohim një pjesë të fjalëve greke që u përdorën në vend të atyre latine dhe si u futën në leksikun latin. Gjithashtu nuk do të lëmë pa përmendur se si kanë ardhur edhe në gjuhën shqipe.

Fjalët kyç: Huazim, gjuhë greke, gjuhë latine, gjuhë shqipe.

* Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, Italian Language Department.

Ndikimi I Traditës Klasike Greko-Latine Në Studimet E Shqipes Mbi Diatezën Dhe Problematikat Që Shfaq Ai

Albana DEDA(NDOJA)*

Abstrakt

Në këtë punim ne do të parashtrojmë sfondin teorik, në të cilin janë mbështetur studiuesit e shqipes, veçanërisht hartuesit e gramatikave të ndryshme të shqipes, në trajtimin e diatezës. Dihet se diateza është konceptuar përgjithësisht si një veshje formale e grupimeve foljore të shqipes nga shumica e këtyre trajtimeve. Në Gramatikën I të Akademisë së Shkencave, 2002, trajtimi teorik shfaqet më i zgjeruar, por reflektimi praktik, përsëri mbetet në kufij shumë të kufizuar. Pavarësisht se në këtë gramatikë parashikohet si kriteri semantik, ashtu dhe ai formal-sintaksor, më së shumti në ndarjet e dhëna reflektohen shembuj, që nuk paraqesin përgjithësime të qëndrueshme të rasteve të shqipes. Veçanërisht kriteri semantik shfaqet shumë i kufizuar (rasti më klasik është e ashtuquajtura diatezë veprare, por dhe të tjerat). Në këtë kontekst, ne diskutojmë me shembuj konkretë raste të shumta, që janë mjaft të diskutueshme dhe nuk mund të interpretohen drejt duke u mbështetur në trajtimet tona të deritanishme (qoftë dhe te ai që gjendet në Gramatikën I). Ne synojmë të argumentojmë se diateza nuk mund të konceptohet më si një kategori morfologjike, por si një proces shumë më i gjerë, që përfshin disa nivele të studimit gjuhësor. Ajo duhet parë në kuadrin e modeleve të valencës foljore. Sipas nesh, në këtë kontekst pasqyrohen saktë marrëdhëniet e foljeve të ndryshme, jo vetëm me kryefjalën, si njëri nga komplementet e foljes, por dhe me komplementet e tjerë të detyrueshëm të saj, në kuadrin e modeleve të ndryshme valentore, ku projektohen ata.

Fjalët kyç: Latinisht, greqishte e vjetër, shqip, gramatikë, diatezë.

* Assoc. Prof. Dr., University of Tirana, History and Filology Faculty, English Language Department.

Ndajshesimi Tek Foljet E Lëvizjes Në Gjuhën Ruse Dhe Ekuivalentet E Tyre Në Gjuhën Shqipe (Analizë Përkthimore)

Alma PINARI (KALLARI) *

Abstrakt

Si në gjuhën ruse ashtu edhe në gjuhën shqipe, ndajshesimi njihet si një ndër mënyrat më prodhimore të formimit të fjalëve sipas modeleve fjalëformuese të cilësdo gjuhë. Kjo rrugë ndiqet edhe tek foljet e lëvizjes, të cilat përbëjnë një fushë të veçantë sa i përket modifikimeve semantike dhe gramatikore. Potenciali modifikues i kuptimit fillestar të foljes përmes ndajshesimit, në sistemin foljor të shqipes është shumë më i kufizuar se në gjuhën ruse, ndërkohë që formanti fjalëformues i kësaj të fundit është komponent i rëndësishëm për formimin e mënyrave të veprimit.

Në këtë kumtesë do të përqendrohemi jo në gjithë gamën e problemeve të ndajshesimit, por do të preken dukuritë që lidhen me parashtesimin dhe prapashtesimin tek foljet e lëvizjes, modifikimet semantike dhe gramatikore të tyre në gjuhën ruse dhe ekuivalentet e tyre gjatë përkthimit në gjuhën shqipe.

Prandaj mendoj se do të ishte me interes të ballafaqojmë dukurinë e ndajshesimit (parashtesimin, prapashtesimin, prapashteso-prapashtesimin), në fushën foljeve të lëvizjes, ndryshimet që sjell ky proces në rrafshin leksiko-gramatikor, dhe barazvlerësit e tyre në gjuhën shqipe. Ky ballafaqim bëhet bazuar mbi analizën përkthimore të shembujve nga letërsia artistike, ku konteksti luan gjithashtu një rol shumë të rëndësishëm.

Fjalët kyç: Ndajshesim, parashtesim, prapashtesim, modifikime leksiko-gramatikore.

* Assoc. Prof. Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, Slavian and Balkan Languages Department, Russian Language Branch.

Shoqeria, Epoka Dhe Rreflektime Ne Letersi

Martin MATO*

Abstrakt

Edhe shoqëritë më të zhvilluara gjenden shpesh brenda ngushtësisë së korsetit të kohës. Ngjarje të mëdha apo figura të caktuara përbëjnë shpirtin e epokës. Ky punim mundohet të vendosë lidhjet dhe rrjetet e dukshme dhe të padukshme në një strukturë që i shërben deshifrimit të artit letrar të kohës, parë në dy shëmbuj konkretë.

Megjithëse shoqëri të ndryshme ato konvergojnë në shumë pika dhe pasqyrohen në mënyrë shumë të realizuar në letërsi.

Por letërsia më tej krijon konvencione dhe përgjithëson e fiskon konstelacione gjendje apo dhe situatë dhe i kthen në monumente kilometrikë të botës njëjësore.

Fjalët kyç: Art letrar, epokë, strukturë, konvencion.

* Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, German Language Department

Instrumentët Online Për Mësimin Dhe Mësimdhënien E Gjuhëve Të Huaja (Rasti I Gjuhës Gjermane)

Marisa JANKU*

Abstrakt

Mësuesit, të cilët nuk janë ende apo disi të njohur me instrumentet didaktikë online, kanë një mundësi të mirë që me anë të kësaj kumtese të njohin më nga afër disa instrumente online, të cilët shërbejnë për një mësim sa më të pavarur, komunikativ dhe bashkëpunues. Këto instrumente (si forumet, chat, wiki apo dhe web-tools etj.) do të përshkruhen dhe paraqiten konkretisht në bazë të funksionit didaktik që ato kanë për mësimin e gjuhëve të huaja. Megjithatë duhet theksuar se përshkrimi dhe paraqitja e instrumenteve të tillë do të fokusohet vetëm te një pjesë e tyre, të rëndësishme për qëllimin tonë, pasi shumëllojshmëria e tyre është tepër e madhe. Vazhdimisht krijohen instrumente të reja, për të cilat ne, mësimdhënësit e gjuhëve të huaja duhet të jemi të informuar dhe përditësuar, duke i përfshirë dhe përdorur ata në procesin tonë mësimor.

Fjalët kyç: Gjuhë e huaj, online, të nxënësit.

* Ma., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, German Language Department.

Reflektimi Ndërkulturor Në Mësimdhënien E Gjermanishtes Si Gjuhë E Huaj: Analizë E Teksteve Mësimore

Shadan RAMADANI*

Abstrakt

Në këtë punim do të bëhet përpjekje që të diskutohet kjo temë sa komplekse aq edhe e rëndësishme në mësimdhënien dhe mësimnxënien e gjuhës gjermane si gjuhë e huaj, duke u bazuar në hulumtimet e deritanishme të komunikimit ndërkulturor, kompetencën ndërkulturore, teoritë e ndryshme për të dhe së fundmi punimet tepër dinjitoze për një vështrim më të thellë të kësaj problematike, për reflektimin kulturor në mësimdhënien e gjuhës gjermane si gjuhë e huaj në Maqedoni. Studime të shumta janë marrë me çështjen e aspekteve të ndryshme të mësimin të gjuhës së huaj me një fokus specifik mbi mësimdhënien e kulturës dhe të aftësisë ndërkulturore. Sidoqoftë ka ende pak studime që tregojnë se çfarë aktiviteteve ndërkulturore ato praktikojnë, me çfarë temash ndërkulturore merren apo se çfarë u diktojnë studentëve që të studiojnë. Sa të kënaqur janë me dimensionet kulturore të materialeve apo teksteve mësimore, si i shohin ato dijet dhe qëndrimet e studentëve në lidhje me kulturën e vendit, gjuhën e të cilit po e mësojnë dhe sesi dispozita e tyre e përgjithshme drejt mësimdhënies së kompetencave ndërkulturore në mësimin e gjuhës së huaj, mund të përshkruhet apo analizohet. Reflektimi kulturor gjatë orës së mësimin zgjon gjithmonë kureshtjen për të qenë pjesë e studimeve, veçanërisht tekstet mësimore si baza kryesore e të mësuarit të gjuhës gjermane. Ndaj është e rëndësishme që tekstet mësimore të gjuhës gjermane si gjuhë e huaj, të analizohen për të kuptuar se a kanë përmbajtje të mjaftueshme ndërkulturore dhe në çfarë mase e posedojnë këtë përmbajtje ndërkulturore. Gjatë këtij studimi do të përpiqem të nxjerr në dritë fakte të reja, sa i përket gjendjes aktuale të teksteve mësimore të gjuhës gjermane si gjuhë e huaj në shtetin e Maqedonisë. Çështja kryesore është që tekstet mësimore kanë ndikim të theksuar në procesin mësimor dhe këtu përfshihet përzgjedhja, rëndësia dhe klasifikimi i tyre. Në këtë kuptim, analiza e teksteve mësimore do t'i ndihmojë shumë mësimdhënësve të gjuhëve të huaja, gjegjësisht gjuhës gjermane.

Fjalët kyç: Gjuha, kultura, komunikimi ndërkulturorë, mësimdhënia, tekstet mësimore.

* Ma., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, German Language Department

Gjegjëset E Barasvlerësve Fjalë-Togfjalësh Në Fjalorët Dygjuhësh (Shqip Dhe Rusisht)

Eda SHEHU*

Abstrakt

Në këtë kumtesë do të trajtohen probleme që lidhen me korrespondimet e barasvlerësve semantiko-leksikor, të cilat duke i përqsaur nga një gjuhë në tjetrën vërehet, se jo rrallë, që njësitë njëfjalëshe në një gjuhë, si për shembull, në rusishte njësitë njëfjalëshe kanë gjegjëse njësitë togfjalëshe në gjuhën tjetër, si: я́лка = pema e Vitit të Ri, por vërehet dhe dukuria e kundërt, kur një njësie njëfjalëshe në shqipe i përgjigjet një njësi togfjalëshe në rusishte, si: железная дорога. Studimi i tyre merr vlera në përvetësimin e gjuhëve të huaja kryesisht në praktikë, në përkthim, meqënëse moskorrespondimet e këtyre njësive krijojnë vështirësi në zgjidhjen e problemeve, që lidhen me rastet e mësiperme. Prandaj, kjo kërkon një vështrim të tyre nga pikëpamja e përqsasjes nga njëra gjuhë në tjetrën. Domethënë zgjidhja e këtyre problemeve bëhet objekt vështrimi i kësaj kumtese.

Fjalët kyç: Gjegjëse, njësitë njëfjalëshe, njësitë togfjalëshe, shqip, rusisht.

* Assoc. Prof. Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, Slavian and Balkan Languages Department, Russian Language Branch.

Vështrime Tekstlinguistike Të Pranisë Diplomatike Të Spanjës Në Shqipëri Gjatë Periudhës Së Zogut Të I-rë

Majlinda ABDIU*

Abstrakt

Diskursi synon të bëjë të njohur dhe të parashtojë praninë e panjohur të Legatës-Konsullatë të Mbretërisë së Spanjës në Shqipëri, gjatë monarkisë së Zogut të I-rë, mbi fakte reale historike. Studimi hyn, vëzhgon dhe interpreton historinë e shkuar nga këndvështrimi i së tashmes, duke shkrirë qënësine bi-kombëtare, brenda kozmogonisë shoqërore, sa komplekse dhe pasionante. Piktakimi i marrdhënieve dypalëshe Spanjë-Shqipëri dhe promovimi diplomatik nën harkun historik bashkëkohor, supozon udhëtimin pak të prekur nga historiografia e sotme perendimore. Prania diplomatike e Spanjës në Shqipëri gjatë mbretërimit të Zogut të I-rë, pasqyron Shqipërinë “interesante, ekzotike dhe tërheqëse”, e vetmja monarki europiane, e cila packa se udhëhiqej nga një mbret myslyman, u bë dëshmi e reformave perendimore në rrugën e rindërtimit kombëtar dhe modernizimit perendimor. Kësisoj, studimi synon të mbushë kureshtjen intelektuale mbi zbulimet jo fort të lakuara mesdhetare, aty ku roli i filologut në mjedisin gjeohistorik, polarizon në mënyrë intensive dhe përcaktuese, marrëdhëniet ndërkombëtare të Spanjës përgjatë viteve 30-të të shekullit të XX-të. Tematika pioniere, burimet dokumentare që i referohen eskuzivisht arkivave shtetërore Spanjë-Shqipëri, përfshijnë kalimin nga politika e lartë deri përshkrimin e pasazheve, historisë së jetës së përditshme të përfaqësisë spanjolle në hapsirat sociale shqiptare. I jepet frymëmarrje studimore politikës së jashtme spanjolle në kontekstin historik shqiptar, duke ngjizur në një të vetme rrugëtimin diskursiv dhe përputhshmërinë analitike brenda bashkësisë dokumentare dygjuhëshe.

Fjalët kyç: Tekstlinguistikë, dokumentacion, spanjisht, shqip.

* Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, Spanish Language Department.

Glimpses On Proverbs About Women In English Language

Fatma SHIJAKU*

Abstract

In this study, I am going to explore the proverbs about women in English and Albanian language as depicted from English and Albanian written sources, mostly dictionaries with the aim of portraying the nature of women in their many aspects and roles assumed in the society such as appearance, virtuousness, diligence, verbal talent, intelligence, power, etc. and their roles as wives, mothers, daughters, etc. The discussion draws on similarities and differences between Anglo-American proverbs and Albanian proverbs about women by investigating the proverbs' content, figurativeness and cultural features. The proverbs corpus designed here stems from the proverbs found in "Oxford Dictionary of proverbs", "American proverbs about women" (see Lois Kerschen, 1998), and the dictionary "Fjale te urta te popullit shqiptar" ("Wise saying of Albanian people" as translated in English), (see Folklor shqiptar, "Fjale te urta te popullit shqiptar", sektori i prozes dhe i poezise spopullore, Jorgo Panajoti and Agron Xhagolli, 1983).

Keywords: Contrastive paremiology, woman, English proverbs, Albanian proverbs.

* Dr. University of Tirana, Foreign Language Faculty, English Language Department

Translation Analysis Of "Palace Of Dreams" From Ismail Kadare In German

Salian CULLHAJ*

Abstract

The paper "Translation analysis of "Palace of dreams" from Ismail Kadare in German" revisits the concepts of translation model, translation analysis, and translation strategy from an integrated perspective. Translation modeling is reconsidered in terms of a paradigm shift and a distinction between a process-oriented (descriptive) model and an action-oriented (prescriptive) model. Following the discourse and communication translation model, we put forward a "model – analysis – strategy" concept and a "features – difficulties – solutions" concept to reformulate a translation strategy as a flexible, variable and, to a certain extent, individual (but not unique) algorithm. We also introduce the notion of a discursive profile framed on existing discourse-related data in translation.

Keywords: Translation modeling, translation strategy, translation analysis, discursive profile, institutional discourse.

* Dr. University of Tirana, Foreign Language Faculty, German Language Department

Translating Turkish Loanwords From Albanian Into English In Kadare's Works

Rudina XHILLARI*

Abstract

Turkish loanwords can be found in abundance in the Albanian language as a result of the five-century long Ottoman dominion. The influence of Turkish loanwords is evident also at some masterpieces of the Albanian literature like 'The Siege', 'The Palace of Dreams', 'Chronicle in Stone' etc. from Ismail Kadare. The author has used Turkish loanwords that are directly related with the topics, words from the military, administrative and institutional area and also for character individualization purposes for the characters pertaining to a certain historical period.

This paper intends to explain the various techniques used in translating Turkish loanwords from Albanian into English mainly in the work of Ismail Kadare 'The Siege' from David Bellos and analyze how equivalence is achieved by providing examples from ST and TT and the effect that these create on the English speaking readership without losing the meaning and preserving the setting of the work. The prevailing translation procedure used for the Turkish loanwords is borrowing but there are other various techniques used like: transference, expansion, explanation etc. The translator has been meticulous in choosing the right techniques while rendering these Turkish loanwords into English in order to maintain the interest of the reader high regarding the appreciation of Kadare's language and style and the historical setting.

Keywords: Turkish loanwords, borrowing, translation technique, transference, expansion, ST (source text), TT (target text).

* Dr. University of Tirana, Foreign Language Faculty, English Language Department

Myths And Symbols In Tennessee Williams's Drama

Esmeralda SUBASHI*

Miranda OSTROSI VELIAJ**

Abstract

Tennessee Williams, the renowned American playwright of the 20th century, is undoubtedly the greatest symbolist of American theater.

This paper focuses on how symbols and myths combine in his plays to underscore the major themes and concerns that permeate his work.

The principal function of his symbols is to establish an emotional connection with the audience, to create a play so emotionally charged with concrete and general categories of quintessential images, the realization of which brings down the psychological walls of our divided ego, turning the particular into the general, the unknowable into the known, and also making the grotesque acceptable, as another dimension of the human condition. Williams employs two types of symbols- concrete and abstract- to evoke this common reaction.

One of the most significant functions of his symbols is to provide his characters with a mythical dimension or stature. Williams viewed his personages not as realistic but as larger than life.

One way of making his characters extraordinary was by universalizing the peculiar and the bizarre, by finding those similarities or archetypes in myths, legends or tales that would touch the collective unconscious and would make the personal vicissitudes meaningful.

Keywords: Symbol, myth, character, foreign literature.

* Dr. University of Tirana, Foreign Language Faculty, English Language Department

** Dr. University of Tirana, Foreign Language Faculty, English Language Department

Some Evaluations On Technology In Education

Ana ÇANO*

Abstract

A school with desks, blackboards or whiteboards, and books seems like some kind of archaic institution, one that, even if it uses a learning platform, operates in a manner that bears a suspiciously strong resemblance to the way things were done in the past. Nowadays, we have the Internet in our pocket, in the form of a smartphone. There are some myths and claims about technology. School television, computers, smart boards, and tablets such as the iPad—it was thought that all these new tools would, or will, change education. Nowadays the technology allows us speed information while books or old ways of learning cannot be overlooked, as it remains the only free information. The combination of both is the best way to learn. New generation gives more priority to technology, leaving so the culture of reading a book. This is wrong because the technology is simply a speed information. Also the internet makes us dumber because we get things easy and we leave out our way of learning.

Keywords: Techonology, education, Albania, foreign language.

* Ma., University of Vlora, Education Faculty

New Approaches To Formative Feedback In Efl Teaching

Pandora TETA^{*}

Abstract

In its first part the paper discusses several aspects of formative feedback as an essential element of day-to-day formative assessment. In the same part the author puts forward arguments and evidence from research which supports the assumption that formative feedback contributes to learning only if it is valid, reliable and if it ensures students' engagement in the process of assessment. The second section of the paper is concerned with data collected from a survey carried out among 37 students of a sixth grade class in a secondary school in Albania, where EFL teachers depend more on summative assessment and tests provided as part of packages of curriculum materials rather than on producing formative feedback. The analysis of the feedback observed in this school leads the author to the conclusion that teachers refrain from producing feedback, which the author explains with the teachers' lack of practice and expertise. At the end the author emphasizes the need for formative feedback to be effective and suggests a range of strategies to help teachers develop effective feedback generation skills.

Keywords: Formative feedback, formative assessment, summative assessment, English learning, English teaching.

^{*} Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, English Language Department

Teaching Aspects Of The "Black Legend" Of The Colonial Spain Through The Cinema

Mimoza PUTO*

Abstract

In this paper I will deal with the way the concept of "Black Legend" was created in Latin America in XVI century. To illustrate this I will use two American movies, El Dorado and The Mission.

In XVI century Spanish people, most of them poor, desperate and rude, migrated to the newly discovered American continent, to search for gold. During their expeditions, whose goal was to enrich themselves and the spreading of the Catholic religion they committed murders and atrocities against the indigenous population. These violent acts of the Spanish colonizers against the local population led to the creation and dissemination of their negative image around the world, starting from XVI century. The first who denounced those abuses was a Spanish priest, Bartolomé de Las Casas. The article will explain how this negative Spanish perception evolved over the years and how Spanish people do face it today.

Keywords: Black Legend, Cinema, Teaching

* Ma., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, Spanish Language Department

Teaching and study of literature in the digital age from text to hypertext

Flavia KABA*

Abstract

Teaching literature bears availability, at any moment of literary texts, and the possibility that these texts are easily accessible by students who during the learning process should be taught how to analyze, evaluate and simply to understand these texts.

Taking into account the difficulties that are faced by literature professors today, as a result of declining interest in reading books by students, the article stresses the need to motivate them and the role that technology resources information and communication play in this regard.

This issue in the article is treated by analyzing initially and briefly the fundamental changes that the use of new technologies has brought in literature which show the development of multimedia with hypertext and e-books focusing afterwards at the impact that this technology has on the manner of study by students and on the didactic of literature by teachers.

Arguing that the new technologies, can best support the teaching of literature technologies at any level of study, the article proposes the inclusion of digital technologies in the curriculum's literature.

Keywords: Multimedia, ICT, technology, literature, hypertext, e-book, computer, book, internet.

* Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, Spanish Language Department.

Teaching Communication And Critical Judgment Skills Through Foreign Language Learning

Elida TABAKU*

Miranda VELIAJ**

Abstract

Communication technologies have made it easier and more convenient for language teachers and students to use social media as powerful means of language teaching and learning. But this entails the danger of students being exposed to unrealistic claims and fake news. Students need to critically judge what is true and what is fake, which requires sound critical skills. It is up to the language teachers to help students deal with these problems and prepare them to be open minded and see diversity as something positive.

The new situation, where social media is playing a great role in people's life, poses the demand for improvement in foreign language teacher education curricula. The paper deals with these challenges and how language teachers should be prepared to face them, and exploit social media for a better communication between people.

Keywords: Communication, critical judgment, social media.

* Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, English Language Department.

** Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, English Language Department.

Türk Edebiyatından Arnavutçaya En Son Tercüme Edilen Eserler Üzerinde Değerlendirmeler

Alban FOÇI*

Özet

Arnavutluk Bağımsızlığının ilanından sonra, yani, 1912 tarihinden sonra, bilinen nedenlerden dolayı, arnavut halkı her türlü sahada ekonomik, siyasi ve sosyal sahalardan komşu ve komşu olmayan milletlerden uzak kaldı. İkinci Dünya Savaşından sonra bu kopma ve uzaklaşma büyükçe bir hendek gibi arnavut insanın karşısına duracaktı.

Böylesi bir uzaklaşmayı kültürel ve edebiyat alanlarında da görüyoruz. Doğal olarak bu kopma, Türkiyedeki edebiyat gelişmelerini takip etmemesinde yansyacaktı.

50 yıllık Komünizm döneminde Aziz Nesin, Yaşar Kemal haric Türk yazarlarına hak edilen ilgi gösterilmemiştir.

Bildirimizde, 90'yıllardan sonra, Demokrasinin gelmesiyle, arnavut okurunun türk yazarlarıyla yeniden nasıl tanıştığını, eline ulaştığı eserleri değerlendirmeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Komünizm, yeni türk edebiyatı, Arnavutluk, Türkiye.

* Assist. Prof. Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, Slavian and Balkan Languages Department.

Arnavutçadaki Türkizmalar İçin Çağdaş Bir Bakış açısı

Adriatik DERJAJ*

Özet

Ortaçağ Türkçesinden Arnavutçaya giren birçok alıntılarının kökeninin, etimolojik olarak, Moğolca, Arapça, Hintçe, Farsça ve Çince gibi, Doğunun diğer dillerinde olduğunu, 2008 yılında Arnavut Dili İmla Kongresi'nin 40. Yıldönümündeki bildiri ile katıldığımız sempozyumda, ilk olarak *biz* ortaya çıkarmıştık.

Özellikle geride bıraktığımız yüzyılın yarısında topluluklararası ilişkilerden ve diller arasında temaslardan doğan *verinti/alıntı* tartışmalarının farklı bir boyutta yapıldığına şahidiz. Bu dönemde “dilimizi yabancı sözcüklerden arındırma çabaları”yla bir çok dilsel veriler kurunun yanına yaş da yanar ibaresince zayi olurdu.

Günümüz dilbilim çalışmaları, dil etkileşiminden ortaya çıkan ek, sözcük, ibare v.b. alıntıları topluluklar arasındaki temastan doğan kültür meyvaları olarak değerlendirmekte.

Biz bu bildirmizde, başvurduğumuz dilbilimsel dellileri türkçenin sesbirimlerinde *-th* ث ve *-dh* ذ bulunmadığını, *-gj* kafi farisi گ sesini bulunduran türkizmaların durmunun farklı olduğunu v.b. veriler, bilim camiasına yeniden sunacağız ve türkizmaların araştırmalarında yer alması gereken çağdaş verileri ortaya çıkaracağız.

Anahtar Kelimeler: Dilbilim, türkizma, gramer, dilsel etkileşim, çağdaş.

* Assoc. Prof. Dr., University of Tirana, Foreign Languages Faculty, Slavian and Balkan Languages Department, Turkish Language Branch.

Suriyeli Öğrencilere Türkçe Öğretmek İçin Kullanılan Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi

Nurşat BİÇER*

Bekir Sıttık KILIÇ**

Özet

Bu çalışmada Suriyeli öğrencilere Türkçe öğreten öğretmenlerin kullandığı Türkçe ders kitaplarına ilişkin görüşlerinin alınması amaçlanmıştır. Kitapların biçim, içerik özellikleri, temel dil becerilerinin dağılımı, etkinliklerin uygulanma süresi, öğrenci seviyesine uygunluğu vb. özellikler hakkında öğretmenlerin görüşleri alınacaktır. Araştırma Suriyeli Öğrencilerin Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonu Projesi kapsamında Kilis, Gaziantep ve Hatay'da görev yapan öğretmenlerle yürütülecektir. Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe ve Sınıf öğretmeni olarak görev yapan 30 öğretmen seçilerek görüşlerine başvurulacaktır. Nitel desene göre tasarlanan çalışmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı-yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilecektir. Söz konusu form Türkçe öğretimi alanında görev yapan bir okutman ve bir öğretim üyesinden uzman görüşü alınarak tekrar düzenlenecektir. Daha sonra öğretmenler tarafından doldurulan görüşme formu üzerinde kodlama yapılarak verilerin içerik analizine tabi tutulacaktır. Çalışmada kodlama güvenilirliğini sağlamak için araştırmacılar tarafından ayrı ayrı kodlamalar yapılacaktır. Kodlama sonucunda oluşturulan ortak kodlar ile ilgili daha detaylı açıklamalar yapmak için örnek ifadeler yer verilecektir. Öğretmenlerden alınan görüşler ve önerilerden hareketle, yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanan ders kitaplarının içeriği, biçimsel özellikleri, öğrenci seviyesine uygunluğu, temel dil becerilerinin dağılımının ve etkinliklerin uygulanması hususunda dönüt alınması beklenmektedir. Bu doğrultuda yabancılara Türkçe öğretimi faaliyetlerinde kullanılan ders kitaplarının geliştirilmesi için önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, Türkçe ders kitabı, Suriyeli mülteciler, nitel araştırma.

* Assist. Prof. Dr., Kilis 7 Aralık University, Faculty of Education, Turkish Language Education

** Res. Assist., Kilis 7 Aralık University, Faculty of Education, Turkish Language Education

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Suriyeli Öğrencilerin Konuşma Kaygılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Yakup ALAN*

Muhammet HÜKÜM**

Özet

Bu çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin konuşma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi kullanılacaktır. Çalışmada Özdemir (2012) tarafından hazırlanan ve güvenirlik analizi yapılmış 17 maddelik likert tipi “Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Konuşma Kaygılarının Kaynakları Ölçeği” kullanılarak veriler elde edilecektir. Araştırma Kilis 7 Aralık Üniversitesi Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde A1, A2 ve B1 seviyesinde Türkçe öğrenen 200 Suriyeli öğrenciye uygulanacaktır. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde SPSS 17.0 programı kullanılarak katılımcıların konuşma kaygı düzeyleriyle cinsiyet ve dil seviyeleri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını belirlemek için bağımsız örneklem t-testi ve ANOVA tekniklerinden yararlanılacaktır. Araştırma sonucunda Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin konuşma kaygıları ve bu kaygılarla dil seviyesi ve cinsiyet arasındaki ilişki ortaya çıkarılacaktır. Böylece araştırmacılara ve alanda görev yapan okutmanlara konuşma kaygısına yönelik veriler sunulmuş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Konuşma, Kaygı, Konuşma kaygısı, Suriyeli öğrenciler.

* Lec., Kilis 7 Aralık University, Faculty of Education, Turkish Language Education

** Dr., Kilis 7 Aralık University, Faculty of Education, Turkish Language Education

Özbekçe Bir Öğretim Kitabının Dil Öğretimi Açısından İncelenmesi

Mehmet Fatih KIRIŞÇIOĞLU*

Özet

Coğrafi ve resmi sınırları içerisinde pek çok milleti barındıran Rusya Cumhuriyeti (Sovyetler Birliği) içerisinde milletlerin özellikle de Rusların diğer milletlerin dillerini öğrenmeleri zamanla gelişen çok yönlü ilişkiler açısından bir önem arz etmekteydi. Bu önem çerçevesinde dil öğretim metotları geliştirilmiş ve pek çok öğretim kitabı hazırlanmıştır. Biz bu tebliğimizde Nizamiddin Mahmudov ve Bakidcan Tuhliyev'in hazırladığı, H.Yusupova'nın editörlüğünü yaptığı Özbek Tilini Örgenemiz/ İzuçаем Uzbekskiy Yazık "Özbek Dilini Öğreniyoruz" (Taşkent, 1991) başlıklı kitabı ele aldık. Kitap, Özbekçe öğrenmek isteyen Rusların çoğunluğuna hitap edecek şekilde hazırlanmıştır. Eser isimler (6-86) ve sıfatlar (87-105) olmak üzere iki ana bölüm olarak düzenlenmiştir. Eserde, 13 ünite içerisinde Özbekçe öğrenmek için gerekli bilgiler, alıştırmalar, kısa dilbilgisi konuları, soru-cevap ve testler bulunmaktadır. Kitap, atasözlerine ve "çok kullanılan ifadeler" başlığı altında günlük konuşma diline özel olarak yer vermesi açısından da önemlidir. Tebliğimizde bu kitabı dil öğretimi özellikle de gramer öğretimi açısından ele aldık.

Anahtar Kelimeler: Özbekçe, Özbek Türkçesi, Özbekçe Öğretimi, Dil Öğretimi, Kitap İncelemesi.

* Prof. Dr., Gazi University, Contemporary Turkish Dialects and Literatures.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde “Muhtasar Sarf ve Lügat-i Türkiye”

Dursun KÖSE*

Ergün ÖZSOY**

Özet

Alanyazın çalışmaları, Kaşgarlı Mahmud’un 11. Yüzyılda Divan-ı Lügat-it Türk adlı eserini Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde başlangıç noktası olarak kabul etmektedir. Bu çalışmayı, 15. yüzyıla geldiğimizde Ali Şir Nevai’nin Muhakemet- ül Lügateyn adlı eseri takip eder. 19. yüzyıldan itibaren bu alandaki çalışmalar hız kazanmış, 1920 yılında Türkçe ile ilgili araştırma yapan ve bugün birçok araştırmacı tarafından kaynak gösterilen Jean Deny’nin Grammaire de Langue Turque adlı çalışması Türkçenin öğrenilmesi ve öğretilmesi adına önemli bir başvuru kitabı olarak yerini almıştır. Yukarıda verilen eserler dışında 11. yüzyıldan günümüze kadar Türkçe öğretimi konusunda farklı dönemlerde daha birçok eser ortaya çıkmıştır. Türklerin kendi dillerini öğretmek amacıyla yaptığı çalışmalar bir kenara konulursa yabancıların kendi vatandaşlarının yararlanması amacı ile ürettikleri Türkçe öğretimi ile ilgili eserler hem bakış açısı hem de kullandığı materyaller bakımından ilgi çekici ve aynı zamanda iki farklı dilin karşılaştırmalı bakımdan ele alınmış olması nedeniyle oldukça öğreticidir. Özellikle 1928’den önce Türkçenin Arap alfabesi ile yazılmış olması nedeniyle bu kitaplarda her iki yazılışın da gözlenebilmesi Türkçe Öğretimi ve aynı zamanda Türk Dili araştırmaları bakımından inceleme konusu olabilecek veriler sunmaktadır. Bu çalışmada 19. yüzyıl ortalarında ivme kazanmış olan Osmanlı İmparatorluğu ile Prusya Krallığının yakın ilişkileri sonucu İstanbul’da bir süre bulunmuş olan Teğmen Von der Berswordt’un kendi çalışmaları sonucu yazmış olduğu ve Prusya Prensi Heinrich Wilhelm Adalbert’e hürmetle sunmuş olduğu «Muhtasar Sarf ve Lügat-ı Türkiye “Grammatik der Türkischen Sprache” adlı dilbilgisi ve sözlük ağırlıklı Türkçe Öğretimi kitabı şekil, içerik ve yöntemsel açılarından incelemeye değer görülmüştür. 1839 yılında Berlin’de basılan “Grammatik der Türkischen Sprache” kitabındaki açıklamalar Almanca yapılmış, Türkçe sözcüklerin yazımında Arap harfli yazım yanında Latincesi de verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, ders kitabı, kitap inceleme.

* Assoc. Prof. Dr., Mehmet Akif Ersoy University, Turkish Language and Literature.

** Lec., Augsburg University

Yabancı Öğrencilerin Türkçe Yazma Becerisine Karşı Öz Yeterlik Algıları

Melike ERDİL*

Özet

Bu araştırmada, Türkçe dört temel dil becerilerinden biri olan yazma becerisine karşı yabancı öğrencilerin öz yeterlik algılarının hangi düzeyde olduğunu tespit etmek amaçlanmaktadır. Yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenimi sürecinde akademik performansını yansıtabildiği en önemli becerilerden biri de yazma becerisidir. Araştırmanın yöntemi, ‘karma yöntem araştırması’; araştırma deseni ‘gömülü (içerleşik/embedded)’ desendir. Araştırmanın nicel çalışma grubunu, 2016-2017 Akademik Yılı Güz Döneminde, İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Tophane ve Süleymaniye Şubelerinde B1, B2 ve C1 kurunda Türkçe öğrenen 55 erkek ve 49 kadın olmak üzere toplam 104 yabancı öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın nitel çalışma grubunu ise İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Tophane Şubesinde B1 ve B2 kurunda Türkçe öğrenen 1 kadın ve 5 erkek olmak üzere toplam 6 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın nicel verileri için Büyükkiz (2012) tarafından geliştirilen ve araştırmacı tarafından uygulanan “Türkçeyi İkinci Dil Olarak Öğrenen Yabancılar için Yazma Becerisi Öz Yeterlik Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması” ölçeği kullanılmış ve ‘tarama (survey) yöntemi’ ile nicel veriler elde edilmiştir. Nicel verileri analiz etmek için ilişkisiz örneklem t testi, tek yönlü ANOVA ve Spearman sıra farkları korelasyon katsayısı analiz yöntemleri kullanılmış ve SPSS 17,0 paket programı tercih edilmiştir. Araştırmanın nitel verilerinde ise ‘olgubilim’ deseni kullanılmış, ‘Yabancı Öğrencilerin Türkçe Yazma Becerisine Karşı Öz Yeterlik Algıları Yarı Yapılandırılmış Mülâkat Formu’ uygulanmıştır. Nitel verileri analiz etmek için içerik analizi türlerinden biri olan ‘kategorisel analiz’ tercih edilmiştir. Kategorisel analizde önce veriler kodlanmış ardından temalar belirlenmiştir. Araştırmanın sonucunda yabancı öğrencilerin cinsiyeti, yaşı, geldikleri ülkelerin yer aldığı kıtalar, eğitim düzeyleri ve kur seviyeleri olmak üzere beş değişkenin öz yeterlik faktörü üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir. Ancak üç dil bilen yabancı öğrencilerin bir ve iki dil bilen yabancı öğrencilere göre öz yeterlik algılarının daha yüksek olduğu saptanmış ve anket öncesi öz yeterlik algılarına dair görüşleri ile anket puanları arasındaki ilişkinin de ‘orta düzey’ olduğu ve bu iki değişkenin de istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturduğu saptanmıştır. İstatistiksel olarak anlamlı bulunan bu iki değişkenin, mülâkat verileri ile de özdeş olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öz yeterlik, Türkçe yazma becerisi, yabancı dil olarak Türkçe.

* İstanbul Medeniyet University

Belçika'nın Flaman Bölgesi'nde Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi

Semahat RESMİ CRAHAY*

Özet

Bu çalışmanın amacı, Belçika'nın Flaman Bölgesi'nde, Belçika Flaman Topluluğu Eğitim Bakanlığı'nın, Avrupa Ortak Başvuru Metni'ne dayandırarak hükme bağladığı yetişkinlere yönelik Diller Öğretimi Profili'ni; burada yer alan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi'yle ilgili bölümleri, uygulamaları ele almak; ortak, standart ölçütlerle kurumsallaştırılmış bir ortamda başarılı bir öğretimin ve öğrenimin nasıl gerçekleştirildiğine, kurumsallaşmanın önemine ve gerekliliğine değinmektir. Araştırmanın evrenini Belçika'da yetişkinlere yönelik Yabancı Diller Öğretimi, örneklemini ise Belçika-Flaman Bölgesi'nde, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Profili ve Hasselt'teki Eyalet Yetişkinler Eğitimi Modern Diller Öğretim Merkezi'ndeki uygulama oluşturmaktadır. Araştırmada, Belçika'nın Flaman Bölgesi'nde Yabancı Dil Öğretimi Profili çerçevesinde Türkçenin öğretiminde, öğreniminde ve değerlendirilmesinde ortak, standart ölçütlere dayandırılıp hükme bağlanmış müfredat incelenmiştir. Müfredata göre Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi'nin nasıl uygulandığıyla ilgili olarak Belçika'nın Hasselt şehrinde, 17 dilin öğretildiği Eyalet Yetişkinler Eğitimi Modern Diller Öğretim Merkezi'nde (PCVO Moderne Talen), öğretmen-öğrenci profili, düzeylere göre bağlamlar, kullanılan öğrenme kitaplarından bazıları, ölçme ve değerlendirmenin nasıl yapıldığı, derslerin işleniş biçimleri, sahada uygulama yoluyla ortaya konmuştur. Bunun yanı sıra Türkiye'deki Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi'nin gerçekleştirildiği dil merkezlerinde, uygulamalarla ilgili, farklılıklara dikkat çekilmiştir. Bu tip farklılıklardan ve kurumsallaşamaktan ötürü karşılaşılabilecek sorunlar üzerinde durulmuş ve bu açıdan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi'nde karşılaşılan sorunları en aza indirebilmek için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Belçika'da Türkçe Öğretimi, Belçika'da Diller Öğretimi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi.

* PCVO Moderne Talen-Hasselt

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisinin Geliştirilmesi İçin Teknoloji Kullanımı: Web 2. 0 Araçları

Talat AYTAN*

Ahmet BAŞAL**

Özet

Yabancılara Türkçe öğretimi kapsamında yapılan çalışmalar son yıllarda dikkate değer bir ivme kazanmıştır. Bu alanda çalışanlar, verilen eğitimin etkinliğini artırmak için öğretim teknolojilerinin gelişimine koşut olarak yenilikçi uygulamaları eğitim ortamlarına taşımaya çaba sarf etmektedir. Modern teknolojiler, eğitim-öğretim ortamlarına amaçlı ve planlı bir şekilde entegre edildiğinde öğrencilere zengin öğrenme fırsatları sunması ve öğrencileri motive etmesi bakımından çok büyük bir potansiyele sahiptir. Dinleme becerisinin geliştirilmesinin zorluğu, alan yazında genel bir kabul görmektedir. Bu becerinin geliştirilebilmesinde, modern teknolojilerden biri olan Web 2. 0 araçlarının kullanımı giderek yaygınlık kazanmaktadır. Web 2. 0 araçları kullanıcı ve içerik arasında etkileşim sağlaması yönü ile dil eğitiminde avantajlar sağlamaktadır. Tarama modelinin benimsendiği bu çalışmanın amacı, yabancılara Türkçe öğretimi kapsamında dinleme becerisini geliştirilmesine yönelik Web 2. 0 araçlarını belirlemek ve söz konusu araçların nasıl kullanılacağına dair öneriler ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, dinleme becerisi, teknoloji kullanımı.

* Assist. Prof. Dr., Yıldız Technical University, Faculty of Education, Turkish Language Education

** Assoc. Prof. Dr., Yıldız Technical University, Faculty of Education, English Language Education

Türkiye'deki Edebiyat Ders Kitaplarında Balkan Türkleri Edebiyatları

Mahmut Abdullah ARSLAN* Vefa Celilova SAVAŞKAN**
Recep POLAT

Özet

Türkiye dışındaki Türklerin edebiyatı, “Türkiye Türkçesine yakın olanlar” (Bulgaristan, Yugoslavya, Batı Trakya, Kıbrıs ve Irak); “Şive farklılığı gösterenler” (Azerbaycan, Kazak, Kazan, Kırgız, Kırım, Özbekistan, Türkmenistan, Uygur Türkleri edebiyatları) diye ikiye ayrılır. Bulgaristan ve Batı Trakya Türk Edebiyatı, Osmanlıların buradaki hâkimiyeti ile başlamış ve Türk edebiyatı ile şekillenmiştir. XX. yüzyılda Bulgaristan Türk edebiyatı için “1944’ten öncekiler” ve “sonrakiler” şeklinde bir ayırım yapılabilir. 1944’ten sonrakiler: Sosyalist düzenin kurulmasından dağılmasına kadar süren dönemde ortaya çıkan şair ve yazarlardır. 1980’li yılların sonu ile 1990’lı yılların başında dağılan Sovyetler Birliği’nden ayrılıp bağımsızlığını ilan eden Türk cumhuriyetleri edebiyatları müstakil olarak Türkiye’de üç yıllık lise ders programlarına, dolayısıyla ders kitaplarına konu olmuştur. Balkan Türkleri edebiyatları da bu durumdan nasibini almıştır. Bu ders kitapları 1992 Ortaöğretim Programı’na göre hazırlanmıştır. 1992-2008 lise ders kitaplarında, Bulgaristan Türkleri edebiyatından Recep Küpçü; Batı Trakya Türkleri edebiyatından Mehmet Hilmi ve Abdurrahim Dede; Yugoslavya Türkleri edebiyatından da Nimetullah Hafız’ın özellikle şiirleri biraz da hikayeleri yer almıştır. Balkanlardaki üç ayrı bölgeden dört yazarın 36 eseri tekrarlarla söz konusu yedi ayrı lise edebiyat ders kitabına alınmıştır. Halen 2005 Programı’nın uygulanmakta olduğu 4 yıla çıkarılan lise edebiyat ders kitaplarında ise Türkiye dışındaki diğer Türklerin edebiyatlarına yer verilmediği gibi, Balkan Türkleri edebiyatlarına da yer verilmemektedir. Doküman incelemesi yöntemiyle yapılan bu çalışmada Balkan Türkleri şair ve yazarların eserlerinde temsili istiarelerle vatan, umut, özlem, inanç gibi konuları öncelikle işledikleri sonucu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye dışındaki Türkler, edebiyat, ders kitabı, Balkanlar.

* Assoc. Prof. Dr., Erzincan University, Faculty of Education, Turkish Language Education

** Assist. Prof. Dr., Sinop University, Faculty of Education, Turkish Language Education

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Türkçe Konuşma Yeterliklerine İlişkin Düşünceleri

Yasin Mahmut YAKAR* Oğuzhan YILMAZ**
N. Hümeyra ÖZDEMİR EREM***

Özet

Bu araştırmanın amacı Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe konuşma yeterliklerine ilişkin düşüncelerini tespit etmektir. Çalışmada nitel araştırma geleneğinden faydalanılarak durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışması sınırlı bir sistemin derinlemesine betimlenmesi ve incelenmesidir. Bu desende amaç tek bir olguya ya da varlığa yoğunlaşarak o olguya ilişkin önemli faktörlerin etkileşimini ortaya çıkarmaktır (Meriam, 2013, 40, 42). Çalışma grubu tespit edilirken görel olarak daha az maliyetli, pratik ve kolay algılanabilir olduğu için kolay ulaşılabilir durum örnekleme tercih edilmiştir. Bu örnekleme biçimi dikkate alınarak bir üniversitenin Türkçe Öğretim Merkezi bünyesinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Ayrıca veri zenginliği sağlamak ve öğrencilerin görüşme sorularına vermiş oldukları cevapların doğruluğunu teyit edebilmek amacıyla gözlemci-katılımcı rolüyle gözlemler de yapılmıştır. Çalışmada elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuş, yapılan kodlamalar benzerlik ve bağlantılarına göre bir kısım kategoriler altında toplanmıştır. Çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlayabilmek adına veri seti birkaç kez okunmuş, kodlama tutarlığı açısından Miles ve Huberman'ın güvenilirlik formülü dikkate alınmış, veri kaybı yaşamamak amacıyla ise Nvivo 11 nitel veri analizi programı kullanılmıştır. Çalışma sonucunda TÖMER bünyesinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin aldıkları eğitimin yansıması olarak Türkçe konuşma konusunda kendilerini büyük oranda yeterli hissettikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, TÖMER, dil becerisi.

* Assist. Prof. Dr., Erzincan University, Faculty of Education, Turkish Language Education

** Assist. Prof. Dr., Erzincan University, Faculty of Education, Turkish Language Education

*** Assist. Prof. Dr., Erzincan University, Faculty of Education, Turkish Language Education

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Üniversite Öğrencilerine Yönelik Dil İhtiyaç Analizi

Cansu CANDEMİR ÖZKAN*

Özet

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, son yıllarda yapılan çalışmalar, üniversitelerde açılan lisansüstü programlar, düzenlenen ulusal ve uluslararası konferanslar ile gelişmekte olan bir alandır. Bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretim merkezlerinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ve halen Türkçe öğrenimi konusunda destek alan yabancı uyruklu lisans ve lisansüstü öğrencilerinin dil eksikliklerini, dil ihtiyaçlarını belirleyip dil yetilerini iyileştirmek ve geliştirmektir. Araştırma sorusu ise, “Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin akademik ve günlük hayatlarında duydukları dil gereksinimleri nasıl sağlanmalıdır?” şeklinde belirtilebilir. Çalışmanın evrenini Türkiye’de yaşayan yabancı uyruklu lisans ve lisansüstü öğrencileri; örneklemini ise İstanbul Medeniyet Üniversitesi’nde farklı bölümlerde öğrenim gören ve farklı ülkelere gelen 5 öğrenci oluşturmaktadır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmada, öğrencilere açık uçlu ve yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan bir görüşme formu uygulanmış ve öğrencilerin ses kayıtları alınarak odak grup görüşmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe, ihtiyaç analizi, dil ihtiyaçları.

* Res. Assist., İstanbul Medeniyet University, Faculty of Education, Foreign Language Education

Deyimlerin ve Kalıplaşmış Sözlerin Reklamlar Yolu İle Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanımı

Elif KIR*

Cansu CANDEMİR ÖZKAN**

Özet

Yabancı dil öğretiminde özgün (otantik) materyallerin kullanımı öğrencilerin dil gelişimlerine ve kültür edinimlerine katkı sağlamaktadır. Broşürler, filmler, reklamlar, ilanlar gibi günlük hayatta kullanılan ve teknolojinin gelişimi ile sayıları sürekli artan her türlü yazılı ve görsel kaynaklar özgün materyallerin içinde yer almakta ve yabancı dil öğretiminde eğitsel amaçlı kullanılmaktadır. Bu çalışmanın konusu reklamlar aracılığı ile deyimlerin ve kalıplaşmış sözlerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılmasıdır. Çalışma, televizyon reklamları ile sınırlandırılmıştır. Bu amaçla, günlük dili daha iyi yansıtması ve güncelliği korumak açısından 2000 sonrasında yayımlanan reklamlar belirli başlıklar altında sınıflandırılmıştır. Seçilen her reklam için ön etkinlik, uygulama ve son etkinliğin yer aldığı ders planları hazırlanmıştır. Bu planlardan bazıları İstanbul Medeniyet Üniversitesinde öğrenim gören yabancı uyruklu lisans ve lisansüstü öğrenciler ile “Türkçe Destek Dersleri” kapsamında uygulanacaktır. Çalışmanın amacı, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin görsel materyaller aracılığı ile deyimleri ve kalıplaşmış sözleri kolay ve akılda kalıcı şekilde öğrenmelerini sağlamak ve öğrencilere anlamlı bir bağlamlar sunarak günlük hayatta bu deyimleri ve sözleri kullanmalarına yardımcı olmaktır. Bu araştırmada, “Deyimler ve kalıplaşmış sözler, yabancı dil olarak Türkçe öğretim sürecinde reklamlar aracılığı ile nasıl öğretilir?” sorusuna cevap aranmaya çalışılacaktır. Çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde deyimleri ve kalıplaşmış sözleri öğretirken reklamların önemi ele alınacak ve bu reklamların derlenmesi yoluyla model oluşturulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, deyimler ve kalıplaşmış sözler, reklamlar.

* Assist. Prof. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Faculty of Education, Foreign Language Education

** Res. Assist., İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Faculty of Education, Foreign Language Education

İkinci Dil Olarak Türkçenin Öğrenilmesini Hızlandıran Sebepler

Adem SORUÇ*

Özet

Günümüzde Türkçenin hem yabancı dil hem de ikinci dil olarak öğrenimi ve öğretimi artarak devam etmektedir. Bugün Türkiye’deki TÖMER merkezlerinde öğrenim gören öğrenci sayısı önceki yıllara kıyasla daha da artmıştır. Bu artışın genelde tam olarak neden kaynaklandığı, özelden ise öğrencilerin Türkçeye karşı olumlu tutumlarından mı kaynaklandığı merak edilmektedir. Bu soruların cevabını bulmak için Türkiye’deki bir devlet üniversitesinin bünyesinde bulunan TÖMER merkezinde iki akademik yıl içerisinde betimsel ve nitel analizlerden oluşan karmaşık desenli bir araştırma yapılmıştır. Çalışmaya Avrupa, Orta Doğu, Asya, Afrika ve Pasifik gibi 77 farklı ülkeden 278’i erkek, 124’ü bayan olmak üzere toplam 402 TÖMER Hazırlık sınıfı öğrencisi katılmıştır. Öğrencilerin Türkçeye karşı genel tutumlarını ölçmek için bir anket verilmiş (Griffiths, 2017), daha sonra öğrencilerin yapılandırılmış iki açık uçlu soruya fikirlerini yazmaları istenmiştir. Betimsel analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin Türkçeyi öğrenmeye karşı motivasyonları ve Türkçeye karşı tutumları oldukça yüksek bulunmuştur (her iki madde için, medyan=5). Nitel araştırma desen analizlerinden açık, eksenel ve seçimsel (Dörnyei, 2007) analiz sonuçlarına göre ise öğrencilerin Türkçeyi öğrenme motivasyonları altı ana tema etrafında toplanmıştır: üç adet araçsal motivasyon (eğitim ihtiyacı, bölgesel çatışmalar, ekonomik faktörler), bir adet bütüncüsel kültürel motivasyon (Türkiye’deki yaşam biçimi ve ilişkiler), bir adet içsel motivasyon (yeni bir dil öğrenmeden duyulan memnuniyet) ve bir adet haricî motivasyon (aile ve çevre). Öğrencilerin Türkçeye karşı olumlu tutumlarının sebepleri için Türkçenin “kolay” ve “uluslararası geçerliği” olan bir dil olduğu gibi iki temel tema ortaya çıkmıştır. Elde edilen bu sonuçlar tartışılacak ve sınıf içi uygulamalara dair tavsiyeler verilecektir.

Anahtar Kelimeler: İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Dil öğretimini hızlandıran nedenler.

* Assist. Prof. Dr., Sakarya University, Faculty of Education, Foreign Language Education

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ünlü Uyumlarını Nasıl Sezdirelim / Öğretelim?

Meriç AKPINAR*

Özet

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, öğrencilerin büyük bir bölümünün karşılaştığı en büyük sorunlardan biri de Türkçedeki bir sözcüğün çekimlenmesi ve yeni sözcükler türetilmesi sırasında işlenen ünlü uyumları kuralının mantığını kavrayamamaktır. Özellikle Türkçenin en karakteristik özelliklerinden biri olan büyük (kalınlık – incelik) ve küçük (düzlük-yuvarlaklık) ünlü uyumlarının A1 düzeyinde yeterince kavranamaması/kavratılmaması ilerleyen düzeylerde öğrencinin öğrenme hızını düşürmektedir. Araştırmacı olarak gözlemimiz, ne yazık ki öğreticilerin dahi bu konuda kuramsal eksikliklerinin olduğudur. Bu eksiklikler, sanılandan daha çok önem taşıyan bu konunun geçiştirilmesine, yanlış öğrenmelere yol açmaktadır. Oysa öğrencilerin hedef dilde, ilerleyen her öğrenme basamağında kullanabileceği bazı basit dil bilimsel genellemelere gereksinimi vardır. Bu araştırmanın temel amacı, başlangıç düzeyi (A1) öğrenenleri için ünlü uyumlarının öğretimine yönelik ders materyali oluşturmaktır. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanında ders deneyimi olan bir araştırmacı olarak sınıf içi gözlem, tespit ve uygulamalarımızın bir çıktısı niteliğindeki bu materyali, alanda çalışan meslektaşlarımızla paylaşmak ve onların katkılarıyla geliştirmek ve materyalin bilimsel kabulünü sağlamak bir diğer amacımızdır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi, ünlü uyumları, Dilbilgisi öğretimi.

* Eskişehir Osmangazi University, Turkish Language Education Center.

Türkçe'nin İkinci Dil Olarak Öğretiminde Ders Dışı Etkinliklerin Sınıf Başarısına Etkisi: Yaparak Yaşayarak Öğrenme Modeli

Mehmet SAYDAM*

Özet

Dil öğretiminde kalıcı öğrenmeyi sağlayan birçok yöntem ve teknik vardır. Yaparak yaşayarak öğrenme dil öğretim sürecinde öğrenciyi merkeze alan, öğrenme sürecini bir çok duyu organıyla gerçekleştiren ve öğrencilere birçok üst düzey bilişsel özellik kazandıran sınıf içi ve sınıf dışında gerçekleştirilebilecek bir modeldir. Bu araştırmanın amacı ikinci dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin, sınıf içerisinde öğrenmiş oldukları dil bilgisi kurallarını yaparak yaşayarak öğrenme modeli çerçevesinde okutman tarafından düzenlenmiş alan gezileriyle çeşitli ortamlarda kullanabilmesini sağlamak ve bu gezilerin sınıf başarısına etkisini tespit etmektir. Araştırma Yedi İklim Türkçe ders kitabı A1(Temel Seviye) dil bilgisi konuları çerçevesinde, kur sonunda okutman tarafından düzenlenecek olan sekiz saatlik alan gezilerinden oluşmaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasıyla gerçekleştirilen bu çalışmada çalışma grubunu Yunus Emre Enstitüsü Saraybosna Türk Kültür Merkezi A1(Temel Seviye) öğrencileri oluşturmaktadır. Veri toplama aracını da öğrencilere dağıtılan açık uçlu ve çoktan seçmeli sorular, okutman gözlemi ve öğrenci görüşleri oluşturacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin İkinci dil olarak öğretimi, Ders dışı etkinlik, Yaparak yaşayarak öğrenme.

* İstanbul University

İki Dillilerin Eğitiminde Yaşanan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri: Bulgaristan Türkleri Örneği

Abidin KARASU*

Özet

Bugün Bulgaristan'da bir milyona yakın Türk yaşamaktadır. Türkçenin Batı ve Doğu Rumeli Ağızlarını konuşan Bulgaristan Türkleri, aynı zamanda ana dilini kurallara göre kullanma ve yazma mücadelesi vermektedir. Uzun yıllar Totaliter rejimin baskısı altında yaşayan Bulgaristan Türkleri ana dilini hakkıyla öğrenme faaliyetlerinden mahrum bırakılmışlardır. Bu uzun ve acılı dönemde, ana dili bilinci önemli ölçüde zayıflamıştır. Ana dilini aile ortamında öğrenen Türk çocukları, eğitim sisteminin ilk basamaklarından itibaren Bulgarcanın tesiri altında yetişmektedir. Ana okul eğitiminden üniversite eğitimine kadar Bulgarcanın baskın ve belirgin izlerini ana dilinden atamamaktadır. İki dilliliğin sonucu olan bu gelişme, Bulgaristan Türk gençlerinin en önemli sorunlarından biridir. Ana diline yeterince vakıf olamayan gençler birçok sıkıntıyla karşı karşıya kalmaktadır. Türkçenin okullarda seçmeli ders olarak okutulması, İnternet ortamında Türkçe kaynaklara erişim kolaylığı, aile içindeki yönlendirmeler sıkıntılarının giderilmesinde yardımcı olamamaktadır. Bu olumsuz gelişme yavaş yavaş Türk gençlerini kendi öz kültüründen uzaklaştırmakta, ana dilin sıcak ve kucaklayıcı yapısından soğutmaktadır. Son yıllarda Bulgaristan Türklerinin büyük kentlerde yaşamaya başlaması, aile ortamından başka Türkçenin konuşulduğu mekanların bulunmaması bu sorunu bir kat daha arttırmıştır. Hiç şüphesiz bunun birçok sebebi vardır. Ancak burada iki dilliliğin ve baskın olan Bulgarcanın tesiri son derece fazladır. Bulgaristan'da yapılan araştırmalar ana diline yeterince hâkim olamayan ve kurallara göre kullanamayan gençlerin Bulgarca gördükleri derslerden de başarısız oldukları tespit edilmiştir. Birden fazla dilin kullanımı bir zenginlik olarak kabul edilirken, yanlış uygulamalar genç nesiller üzerinde olumsuz tesirler yaratarak ana dilinden soğumalarına ve uzaklaşmalarına sebebiyet vermektedir. Bildirimizde, Bulgaristan Türk gençlerinin iki dilliği üzerinde durulacak olup ana dilini kullanmada karşılaştıkları sıkıntılara yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: İki dillilik, Bulgaristan Türkleri, Ana dili, Balkanlar, Ana Dil Olarak Türkçe Öğretimi.

* Assist. Prof. Dr., İstanbul Medeniyet University, Turkish Language and Literature

Fenomolojik Bakışla İletişimsel Unsurların Dil Eğitimine Yansıması

Rabia GÜRBÜZ*

Bekir İNCE**

Özet

Günümüz dünyasında Türkiye'nin dünya görüşü, diğer devletlerle olan ilişkileri, gerek ekonomik gerekse sosyal anlamdaki ilerlemeleri özellikle yabancı öğrencilerin eğitim alanında tercih seçenekleri arasına girmiştir. Ülkemizde özellikle üniversiteler bünyesinde kurulmuş olan Türkçe öğretim merkezleri sayesinde yabancı öğrencilerin Türkçeyi ve Türk kültürünü öğrenmeleri sağlanmaktadır. Her ne kadar eğitim ve öğretim tüm şartlar en iyi şekilde hazırlanmış olsa da öğrencilerin ve yöneticilerin zaman zaman iletişimsel olarak sorunları ortaya çıkmaktadır. Bu durum hem öğrencileri hem ders veren öğretim elemanlarını hem de kurum yetkililerini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu konuda ortaya çıkan iletişim sorunlarının belirlenmesi adına katkı sağlayacaktır. Bu çalışmanın amacı Sakarya Üniversitesi TÖMER'de eğitim gören yabancı öğrencilerin farklı bir eğitim ortamına alınması sonucunda yaşadıkları sorunları belirlemek ve bu sorunları çözmekte kullandıkları iletişim unsurlarını belirlemektir. Araştırma, nitel bir çalışmanın ürünü olup veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından belirlenen çerçevede sorular sorulmuştur. Çalışmanın örneklemini Sakarya Üniversitesi TÖMER'de eğitim alan yabancı öğrenciler, yöneticiler ve okutmanlar oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Tömer, İletişim.

* Res. Assist., Sakarya University, Turkish Language Education

** Assoc. Prof. Dr., Sakarya University, Faculty of Education, Turkish Language Education

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Bireylerin Bilişim Teknolojilerini Kullanma Alışkanlıkları: Sakarya Üniversitesi TÖMER Örneği

Murat TOPAL*
Bekir İNCE***

Safa EROĞLU**
Erdal ÖZCAN****

Özet

Bu çalışmanın amacı Sakarya Üniversitesi (SAÜ) Türkçe Öğretim Merkezinde (TÖMER) yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanma alışkanlıklarının incelenmesidir. Bu nedenle çalışmanın yöntemi tarama çalışması olarak belirlenmiştir. Çalışmanın örneklemini SAÜ TÖMER de öğrenim gören 176 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcıların bilişim teknolojileri kullanım ortalamaları bilgi edinme alt boyutunda %69.05, araştırma inceleme alt boyutunda %74.50, iletişim alt boyutunda %74.50, oyun-eğlence alt boyutunda %63.25, kendini ifade etme alt boyutunda %58.87 olarak bulunmuştur. Kendini ifade etme alt boyutu açısından erkeklerin lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca verilerin katılımcıların yaş, bilgisayar ve internet kullanma deneyimleri açısından anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür. Çalışma bulguları literatüre dayalı olarak tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, bilişim teknolojileri kullanımı, TÖMER.

* Res. Assist., Sakarya University, Computer Education and Instructional Technologies Department

** Res. Assist., Sakarya University, Faculty of Education, Turkish Language Education

*** Assoc. Prof. Dr., Sakarya University, Faculty of Education, Turkish Language Education

**** Lec., Sakarya University, Faculty of Education, Turkish Language Education

Bilim Dili Olarak Türkçeye Bir Bakış (Akademik Türkçe Öğrenen Misafir Öğrenciler ve Türkçe Öğretmeni Adayları Gözüyle)

Alpaslan OKUR* Aysun EROĞLU**
Erdal ÖZCAN***

Özet

Dilin tanımlarına bakıldığında insanların duygu, düşünce ve meraklarını aktarmak için kullandıkları ses ve simgelere dayalı bir sistem olduğu üzerinde durulduğu fark edilmektedir. İnsanların aktarım için kullandıkları yollarda düşünce için genellikle bilim ve felsefe, duygu için ise genellikle sanatı tercih ettikleri söylenebilir. Dolayısıyla bilim, sanat ve felsefe insandan ayrı düşünülemezler, insan da dilden ayrı düşünülemez. Doğal olarak bilim, sanat ve felsefenin olduğu yerde dil kendini göstermektedir. Ancak bilim, sanat ve felsefe amaçları doğrultusunda birbirinden farklılaşmaktadırlar. Böylece kullandıkları dil de farklılaşmaktadır. Hemen hemen her kesimden insanın Türkçenin yetersizliğinden dem vurduğunu dikkate alarak alan yazın incelemesi yapılmıştır. Ancak sözlü olarak neredeyse herkesin yakındığı bu konu ile ilgili özellikle bilim dili olarak Türkçenin durumu hakkında çok fazla çalışmanın olmadığı dikkat çekmiştir. Var olan çalışmalar da Türkçenin Arapça ve Farsçanın etkisinde kaldığı daha sonra da Fransızca ve İngilizcenin etkisinde kaldığı, terim olarak yetersiz olduğunu dile getiren çalışmalar olduğu fark edilmiştir. Yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenmek için Türkiye'ye gelen yabancı öğrenciler ile ana dili olarak Türkçeyi öğrenen öğrencilerin bilim diline olan bakışlarının alan yazından farklı mı yoksa aynı mı olduğunu tespit edebilmek için Sakarya Üniversitesi TÖMER'de öğrenim gören C1 seviyesindeki öğrenciler ile Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi ABD'de öğrenim gören öğrenciler (1-4. sınıflar) bu çalışmada gönüllü olmuşlardır. Öğrencilere altı soruluk yapılandırılmış görüşme formu dağıtılıp elde edilen veriler belli konu ve başlıklara ayrılmak üzere betimsel analiz yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilim dili olarak Türkçe, Yabancı dil olarak Türkçe, Tömer

* Assoc. Prof. Dr., Sakarya University, Faculty of Education, Turkish Language Education

** Res. Assist., Sakarya University, Faculty of Education, Turkish Language Education

*** Lec., Sakarya University, Faculty of Education, Turkish Language Education